Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…най 1921 оной …рийн 21-һээ гарана | № 283 (14394) | 1976 оной декабриин 3, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Политбюродо

Нүхэр Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Югославиин Социалис Федеративна Республика ошожо ерэһэнэй дүнгүүд тухай

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр байгша оной ноябриин 15—17-до СФРЮ ошожо ерэһэнэй дүнгүүдые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро зүбшэн хэлсэхэдээ, СФРЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ нүхэр И. Броз Тито болон Югославиин бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй тэрэнэй хэһэн аша үрэ ехэтэй хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдээр сэдьхэлээ ханажа байһанаа мэдүүлбэ.

Ошоод байха үедэнь гар табигдаһан совет-югославиин коммюнике соо Советскэ Союзай ба Югославиин арадуудай хоорондохи хани барисаае саашадаа бэхижүүлхые КПСС-эй болон СКЮ-гэй эрид шиидэнги байлга батадхагдаһан, адли тэгшэ эрхын, бэеэ дааһан байдалай, нэгэ нэгэнэйнгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй байлгын, Маркс, Энгельс ба Ленинэй суртал һургаалнуудай түлөө тэмсэлдэ интернациональна һаналаа нэгэдэлгын шалгагдамал гол ёһонуудай үндэһөөр хоёр партиин ба гүрэнэй заншалта харилсаа холбооe саашадань хүгжөөлгын тодорхой хараа шэглэлнүүд элирхэйлэгдэһэн байгаа.

Хоёр ороной түүхэтэ замай ба ниитэ политическэ хүгжэлтын онсо өөрсэ шэнжые элирхэйлэн харуулһан коммунис ба социалис байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхэдээ, үйлэдбэриин хамжаанай хүгжөөгдэжэ, эд бараанай эрьесын хэлбэришэгүйгөөр ургажа байһан гол шухала бүхы асуудалнуудаар — политикада, соёлой байдалда, экономикодо хоорондохи холбоо барисаагаа гүнзэгырүүлхын тула СССР болон СФРЮ үргэн арга боломжонуудтай байна гээд баталха бүхы үндэһэ баримта албанай хэрэгээр ошожо ерэһэнэй дүнгүүд олгоно.

Уласхоорондын байдалай ба дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэһэн байгаа. Тиихэдээ дэлхэйн политикын гол шухала асуудалнуудаар хоёр партиин хараа бодол тудалдаһан гү, али дүтэрхы байһан болоно. Эб найрамдалай, демократиин, национальна бэеэ дааһан байдалай ба социализмын үндэр ехэ уг зорилгонуудай түлөө тэмсэлдэ хоорондохи харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэдэ энээнэй нүлөөлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Нүхэр Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр СФРЮ ошожо ерэһэнэй дүнгүүд КПСС-эй ба СКЮ-гэй хоорондо тогтоогдоһон һайн харилсаае үшөө ехээр бэхижүүлхэ, совет, югослав арадуудай ажабайдалай аша туһада, ниитэ уг зорилго — коммунизм тээшэ хүдэлөөндэ хани харилсаагаа хүгжөөлгын аша туһада һайнаар нүлөөлхэ гэжэ этигэн найдажа байһанаа КПСС-эй ЦК-гай Политбюро мэдүүлнэ.

Минии табан жэл — минии арга боломжо

АЖАЛАЙНГАА ЖОЛОО ЖЭБЭРЛҮҮЛЭЭД

…РАД ЗОНОЙНГОО урда хэжэ … ажал тухайгаа тоосоото … хэлэхэ гээшэ ехэ нангин хэ… гэжэ би ойлгоном. Тиимэ дээ… намда үгтэһэн арга болом… байгаа хада үе сагайнгаа ажа… ал тухай, мүн энэ байдал соо … уран зохёолойнгоо уялга … ыень хэлээд абаха дуран хү…

… сагууд, жэл жэлнүүд, үдэр … нүүд бэе бэедээ адлинууд гэ…, нарибшалан харахада, арайш … бэшэ. Хуу баран эдэмнай … тустаа өөрын үнгэ будагтай, … жама ёһотой, өөрын аялга … атай. Мүнөө байгаа үдэр… най — арбадахи табан жэлэй… …энүүд тусгаар даа. Үдэр … шэнжэтэй. Баа… галгаараа урда үе … нгаа жэлнүүдһээ нэгэшье ду… бэшэ, магад, үлүүш байжа … хо. Илангаяа хүнүүдэй үүсхэл, … итын зохёон байгуулхы хү… хэзээ хэзээнэйхиһээ үргэн дэ… тэйгээр хүгжэнхэй. Иимэ бай… гайхалгүй. Хэдэн олон асари … барилганууд хаа хаанагүй … дэлюун Эхэ орон соогуур … түүхын түрүү болон мүндэл… гээшэб! Совет хүнэй оюун … инмэ орпоон байдал соо … н бодолой хүгжэлтын үндэр… өөрыгөө табиха ёһоороо таби… шадаа. Мүнөө хүдэлмэришэн, … ашан ниитэ нэлэнхы дээрээ … шатын эрдэм һуралсалтай … ониинь элитэ. Иимэһээ хү… жэл түгэс совет хүн, өөрын… литературын урда тон ехэ … табиха болоно. Энэ литера… урлажа, бүтээжэ байһан … ашуулынь» хадаа эрилтэдээ … руу хүмүүжэлээ марксистскэ … софиин һургаал баримта… үргэдхэжэ, арад зонойнгоо … хэлэй хүгжэмые үргэхэ хэрэг… нэхөөр реалис ёһоной эрхим … шанартай зохёолнуудаар лэ … үеын уншагшын эрилтэ … жа шадаха ушартай. Уран … ёолшын бүтээлнүүдэй герой… тэнгэриһээ гү, али сээжэһээ … һан бэнэ, харин оршон тойрон бусалжа байһан ажабайдал соо ажал ябуулгатай, хуби заятай, дабалта туйлалтатай, эндүү алдуутайшье — нюдэндэ харагдаха, сэдьхэлдэ хадуугдаха хүнүүд байха болоно. Уншагшын энэ хүндэ этигэхэ, энэ хүнһөө жэшээ абаха гү, али нүгөө муу талынь хүниие үзэн ядаха, энээнтэйнь гар наанаһаа болон тэмсэхэ байбал, энээниие бүтээһэн «дархан» үнэн зорилгодоо хүрөөб гэжэ сэдьхэлээ ханадаг.

ЕХЭ ХҮГЖЭЛТЭ хадаа ехэ зохёон байгуулгые эрилтэ болгон урдаа табидаг. Харин зохёол бангуулгань **шанар** тухай һаналаа табихые һануулаад, энээнээ дүүргэлтэ болгохые захин байдаг. Илангаяа **шанарай табан жэл** гэлсүүлһэн арбадахи табан жэл соо хүдэлжэ, ажаһуужа байгаад, энэ гол асуудалаа мартажа болохо юм аал? Үгы бэд даа, үгы. Уран зохёолой шанар һайжаруулхын тула түбхын түрүүндэ шүүмжэлхы ажал ябуулга анхадугаар зэргэдэ табигдаха ёһотой. Хүндэтэ шүүмжэлэгшэдэй нэрэтэ түрэтэ һууринуудаа эзэлхэ саг хүрэжэ ерэнхэй…

Мүнөө поэдүүдэй тоо хэдэн дахин олошоржо, шэнэ урасхал түрилтөөр буряад поэзиеэ улам саашань дэбжээһыень һанахада урматай. Буряадаймнай мэдээжэ поэдүүд Дондок Улзытуев, Дамба Жалсараев, Николай Дамдинов, Гунга Чимитов, Алексей Бадаев, Ч-Р. Намжилов, Мэлс Самбуев, Георгий Дашабылов, Солбон Ангабаев, Владимир Петонов болон бусад Москвагай болон түбэй бусад хэблэлнүүдээр номуудаа гаргажа, нютаг оронойнгоо баялиг һайхантай, арад зонойнгоо заншал байдалтай үргэн уншагшадые һонирхуулан танилсуулхаһаа гадна, буряад литератураа бүхэсоюзна аренэдэ гаргажа байһаниинь баһал ехэхэн алхам болоно.

Буряад литературымнай хүгжэлтэ соогуур эхэнэр поэдүүд түрэжэ, эхэнэр зүрхэдэй долгинуудые уран зохёолойнгоо нангин урасхалда асаржа ниилүүлһэн дээрэһээнь уран үгэмнай улам баяжан һалбархаһаа гадна, ямар нэгэ үнгэ шэмэгээр дүүрэн болоһониинь һайшаалтай. Цырендулма Дондогой, Галина Раднаева, Мэри Хамгушкеева, Дулгар Доржиева, Шуяа-Ханда Базарсадаева мэ…

…дээжэ болоһон поэтессэнүүднай ялас гэмэ хурса-хурса мүрнүүдтэй, зүрхэ сэдьхэлэй үгэнүүдтэй, Эхэнэрнүүд хадаа буряад зангаараа урдуур орожо ябажа гүйлдэдэг зангүй ааб даа. Тиимэ ушарһаа нүхэдэй дүнгэлтэ эдэбхидэ ехэ хэрэгтэй.

ЗОХЁОЛНУУДАЙ шанар тухай хэлэхэдэ, илангаяа прозоор мүнөөнэй үе саг тухай, мүнөөнэй хүн тухай гайхал шууяа татаһан зохёол үшөө бии болоогүй бэшэ аал даа гэжэ хэлээ һаам, энэмнай байһанаа шамарлаһан хэрэг гэжэ һаналтагүй, харин хамсыгаа шамахын гү, али ехэ юумэндэ аһахын уряа гү, али буряад литератураа үшөө саашань жүдхүүлхын «зэ» гээд угзараад абахын оог гэжэ ойлгоо һаа, ехэл зүб байха.

Манай уран зохёолшодой эгээн шухала зорилго гэхэдэ, өөрынгөө баатар үе сагай амисхаал абажа ябаһан бодото хүнүүдэй, шэнэ хүнүүдэй хурса-хурса образуудые харуулха. Энэ уялга дүүргэжэ шадаха прозаигууд манай зэргэдэ олон Барадий Мунгонов, Цыден-Жап Жимбиев, Сергей Цырендоржиев, Доржо Эрдынеев, Ким Балков гэгшэд зохёохы бэлигэйнгээ охин дунда ябана. Магад, үниинэй хүлеэһэн зохёолыемнай гэнтэ нэгэ үдэр асараад, Уран зохёолшодойнгоо холбооной стол дээрэ пас гэтэр табижархиха аалам, хэн мэдэбэ. Иимэ зохёол шанарай табан жэл соо нэгэншье бэшэ, олоор бии болохо бэзэ гэжэ найдагдана.

ҺҮҮЛДЭНЬ өөрынгөө хэһэн ажал тухай. Мүн арбадахи табан жэл соо ямар түсэбтэй байһанаа хэлэжэ үгэхэ ушартай болоноб. Нэгэ хирэ залуушуулда шэнэ хүсэл зоригтой дуун хэрэгтэй ха гэжэ бодоод, «Дэлхэй, дэлхэй, дэлхэй, дэлхэй шинии альган дээр» гэһэн дуу композитор Сергей Манжигеевтэй бүрилдүүлжэ зохёоһомнай, тэрэмнай яһала гэмгүй дуун болож, залуушуул халуунаар хүлеэжэ абаад, хаа хаанагүй дууландахынь дуулахадаа, авторнуудынь хии талаар бэшээгүй байнабди гэжэ урмашаа юм ааб даа.

Саг урагшаал ябажа байха. Саг шэнэ юумэндэ дуратай. Энэ эрьесэ соо бидэншье урагшаал ябалсажа байдаг һэн тулада зохёолоо шэнэдхэн-шэнэдхэн банхаш. Ф. Сахиров бидэ хоёр мүнөө «Ехэ хонхо» гэжэ БАМ тухай зүжэг бэшээд, Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадайнгаа драмтеатрта табихыень тушаагаад байнабди. Энэ зүжэг соо дуунууд яһала байха «Дэлхэйешье» халан абахаар дуун бии болож магадгүй. Тэрэнэй бишыхан хэһэг дабталга иимэ: «Шайбаа, шайбаа, манай Третьяк, шамда найдаа нэгэ чудак» (**манай Третьяк** гэжэ БАМ дээрэ эрэлхэг зорилготойгоор хүдэлжэ байһан нүхэрөө хэлэнэ ха юм даа). Ямаршье зохёол бэшэхэдээ, залуушуулай солгёон зориг харуулха гэжэ оролдогдодог.

Ф. Сахиров бидэ хоёрой «Дабһанай амтан» гэһэн түрүүшымнай пьесые хүнүүд мэдэнэ. Энэ зүжэгтэ наадаһан артистнар: «Энэ пьесэтнай хоёрдохи хубитай байгаа һаа, һонин байгаа, һаяар бэшэгты!» гэһэн эрилтэ табидаг. Бидэшье балай энээндэнь арсадаггүйбди, хоёрдохи хубиинь нэрэшье һанагдаа шахуу хэбэртэй агша: «Олон жэл үнгэрөөд…» гэхэшүү гү даа.

Пьесэ руу һаналаа хубаадаг болоошье һаа, шүлэг зохёолгоёо би орхидоггүйб. 1975 ондо «Шүрэ бугааг» гэжэ шүлэгүүдэй болон поэмэнүүдэй ном гараа һааб даа. Мүнөө-мүнөө ород хэлэн дээрэ хэблэгдэхээр болоһон аад, тодорһон оршуулгашагүй байһанаа энэ талам гээрдэдэг. Һанаһан бодолнууд олон даа, тэд алиниинь түрүүн хэгдэхэб, баһал зосоохи захиралта ямараар буухаб, тэрээн дээрэһээ болохо юм бэшэ аал даа.

«Дабһанай амтан» «Ехэ хонхо» хоёроо повесть болгохо һэдэлиинье байдаг. Хүндэтэ уншагшад, гүйгөөшэ моридые заһаһан шэнги гү, али бүхэнүүдые дабтаһан шэнги, зориг халааажа үгэхэ таанадай үнэтэй үгэ манай зохёохы ажалда ехэ хэрэгтэй байдаг гээшэ.

Хэрбээ танай ажалда бидэ ямар нэгэ дабталта хэжэ үгэдэг һаамнай, таанарыешье баһал бидэнээ дэмжэхэ бэзэ гэжэ найдаһан дээрэһээ ажалайнгаа жолоонуудые жэбэрлүүлэе гэжэ хэлэхэ байнаб.

Ц-Д. ДОНДОКОВА.
Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин гэшүүн, республиканска шангай лауреат.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕЛЕГАЦИ КУБАДА

ГАВАНА. (ТАСС). Арадай засагай национальна ассамблейн нэгэдэхи сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсахаяа КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Г. В. Романов түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Гаванада ерэбэ.

Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, Компартиин ЦК-гай секретаринадай гэшүүд Блас Рока, Хосе Рамон Мачадо Вентура болон бусад тусхай тушаалтад ниислэл хотын «Хосе Марти» гэжэ аэропорт дээрэ совет делегациие угтаа.

Кубын Республикын Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй 20 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадахаяа Кубада ерэһэн Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй генеральна штабай начальник — СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, армиин генерал В. Г. Куликов түрүүтэй Совет сэрэгэй делегациин гэшүүд, мүн СССР-һээ Кубын Республикада байдаг элшэн сайд Н. П. Толубеев угтагшадай дунда байлсаа.

ГРЭС-эй түрүүшын блок

Галуута-Нуурай ГРЭС-эй нэгэдэхи энергоблок шалгалтын ашаглалгада оробо. Мүнөө дээрээ электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилэгдэнгүйгөөр түрүүшын блогой бүхы түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэри хооһон эрьесээр шалгагдана. Эдэ үдэрнүүдтэ нүүрһэн түлишэ хэрэглэжэ, энэ блок промышленна ток үгэжэ эхилхэнь.

Гусиноозерск—Дархан гэһэн линеэр 220 киловольтын электрын элшэ хүсэн түрүүшынхеэ Монголой Арадай Республикада дамжуулагдажа, тэндэ бодхоогдожо байгаа Эрдэнэтын ехэ барилгые хангаха юм.

Н. НАМСАРАЕВ.

…тын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз… һаалишан, коммунис ажалай ударник, КПСС-эй … Тагзима Сабировна Закирова хүдэлдэг. Тэрэ жэл … үнеэн бүхэнһөө 4.000 килограммһаа дээшэ һү һаа… Тагзима Сабировна байгша оной арба һарын хуга… үнеэн бүриһөө 4066 килограмм һү һаагаад бай…

…АГ ДЭЭРЭ: һаалишан Т. С. Закирова.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Малай үбэлжэлгэ — мүнөөдэрэй эээл харюусалгатай ажал

ХОНИШОДОЙ ЗҮБЛӨӨН

Үсэгэлдэр Зэдын аймагай гүб Петропавловка тосхондо аймагай хонишодой зүблөөн боложо, партиин райкомой нэгэдэхи секретарь **С. Б. Жергалов** «Энэ жэлэй малай үбэлжэлгын ябаса ба ушарһан бэрхэшээлнүүдые дабан гараха зорилгонууд тухай» гэһэн элидхэл хэбэ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Д. М. Яковлев**, Оёорой совхозой ахамад ветеринарна врач **И. Д. Москвитин**, «Октябрьский» совхозой директор **В. П. Шантаханов**, Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон **Д. Б. Будаев**, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон **В. Р. Гурожанов**, «Октябрьский» совхозой ахалагша хонишон **Д. Гургумов**, аймагай больницын ахамад врач **В. В. Кутинский**, «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат **Г-С. Г. Цыремпилова** болон бусад хабаадаа.

Энэ зүблөөн дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Хонишодой зүблөөндэ хабаадагшад малай үбэлжэлгэ эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ тухай аймагай бүхы хонишодто хандаһан Хандалга бэшэг нэгэн дуугаар баталан абаһан байна.

Ц-Д. ДОРЖИЕВ.
КПСС-эй Зэдын райкомой агитаци болон пропагандын таһагые даагша.

ҮБЭЛ, ЗУНШЬЕ ИЛГААГҮЙ…

□ ЭНЭ КОЛХОЗОЙ ФЕРМЭНҮҮД ҮБЭЛЖЭЛГЫН ҮЕДЭ ЗУНАЙХИҺАА ДУТУУГҮЙ ЕХЭ ҺҮ ҺААНА. □ САГААН ЭДЕЭ ГҮРЭНДЭ ХУДАЛДАХА ТҮСЭБӨӨ НОЯБРИИН 6-да ДҮҮРГЭЭ. □ ЖЭЛЭЙ ЭСЭС БОЛОТОР ҮШӨӨ 1000 ЦЕНТНЕР ҺҮ ХУДАЛДАХА ЮМ.

НАМАРТАА ургамал ногооной хагдархада, илангаяа үбэлэй эхеэр түрүүшын ольбон хүйгэнэй хаһын болоходо, үнеэд һү шэмээе эрхэ бэшэ татаха ёһотой, эндэ юуншье хэхэ аргагүй ха юм гэжэ зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй һү һаалиин эрид доошолһоной шалтагааниие тайлбарилха һэдэлгэ гаргадагынь мэдээжэ ааб даа.

Үнгэрэгшэ намар — август һарын тэн багаар колхозой түрүүлэгшэ В. А. Ивановой кабинет соо ажахын зоовет-мэргэжэлтэд, һаалиин фермэнүүдые даагшанар суглараад байба.

— Зай, нүхэд, үнөөхил һү һаалимнай доошонбо гэжэ шууялдаха сагнай дүтэлөө! Харыт даа, һүүлэн хэдэн хоногто Алташын, Покровскиин фермэнүүд нюль һарынхиһаа бага һү һаадаг болоод байна, — гээд, Владлен Андреевич хэдэн тоонуудые дурдаба. — Хэрээ мүнөөнһөө хэмжээ абаагүй һаамнай, һү һаалн үшөөл доошоо орохо. Саашадаа бэлшээриин ногоон улам муудажа эхилхэ ха юм.. Юу хэхэбди, нүхэд?

— Минии һанахада, бүри һаяар, августын һүүл багаар һаамхай бүхы үнеэдээ үбэлэйнь байрада оруулжа, уяанда байлгаад, дүүрэн рационоор үбһэ, тэжээл эдюулжэ эхилхэ хэрэгтэй. Ондоо арга байхагүй, — гэжэ тэрэ үедэ колхозой ахамад зоотехнигээр хүдэлжэ байһан (мүнөө парткомой секретарь) Иван Агафонович Павлов хэлэбэ.

— Тэзд, аяар халуун намарһаа малдаа үбһэ, тэжээлээ хүү эдюулжэрхеод, үбэлдөө, хабартаа хайшан гэхэ зонойбди? — гэжэ хэнииеб тэндэһээ дуугарна.

— Үнеэдые ямар рационоор эдеэлүүлээ һаа, үбэлжэлгын үедэ хэды шэнээн тэжээл хэрэгтэйб гэжэ хуу тоолооб. Энэ жэлдэ бэлэдхэжэ абаһан үбһэ, тэжээлнай яһала хүрэхэ. Имагтал тэрэнээ һайнаар буйлуулха, шанаржуулха, бодомжотой зүбөөр гаргашалха ёһотойбди, — гэжэ нүхэр Павлов харюусана.

Тэрэ үдэр малай ерэхэ үбэлжэлгэ тухай, хайшан гэжэ тэрээндэ һайнаар бэлдэхэ, юу хэхэ, илангаяа үнеэдые яажа зүбөөр эдеэлүүлхэ, һү һаалиие дээшэлүүлхэ тухай үргэн хөөрэлдөөн болоо һэн.

Тиигэжэ Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид августын һүүл багаар, сентябриин 1-һээ хойшо һаамхай үнеэдээ бултыень уяанда байлгаад, тусхай рационоор үбһэ, тэжээл эдюулжэ, намартаа, үбэлэй эхеэр һү ехээр һаажа шадаа. Жэшээлхэдэ, зунай бэлшээриин үедэ хүхэ ногооной эгээл шэмэтэндэ колхозой хоёр фермэ сүүдхэдөө хамта 28—29 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда оруулдаг байгаа һаа, сентябрьда, октябрьда олохон үнеэдэйнгээ шэргэхэ дүтэлөөд байһан үедэшье сүүдхын 24—25 центнер һү тушаадаг һэн. Мүнөө ноябрьдашье һү һаалинь тэрэл хэмдээ байна.

— Хэнэйшье мэдэһээр иигээд декабрь, январь соо тугаллаха үнеэдэй диилэнхидээ хожороод байһан мүнөө үедэ зунайхида адли ехэ һүн һаагдаха ёһотой гэхын аргагүй ааб даа. Тиигэбэшье намар эртээнһээ үнеэдые һайнаар эдеэлүүлжэ эхилһэнэймнай ашаар һү һаали тиимэ ехээр хороогүй, — гэжэ Иван Агафонович Павлов хөөрэнэ.

Жэлэй ямаршье сагта сагаан эдеэ нэгэ жэгдэ һайнаар абажа шадаһанай ашаар колхоз гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые Агууехэ Октябриин һайндэрэй урда тээ дүүргээ юм. Бүхыдөө 7530 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда оруулаа. Ажахын һаалишад, малшад ооһэдынгөө арга боломжонуудые хаража үзөөд, жэлэй барагдатар Эхэ орондоо түсэбһөө гадуур үшөө 1000 центнер сагаан эдеэ үгэхэ зорилго урдаа табина.

Ажахын алиншье фермын байра байдал юрын лэ, ямаршье колхоз, совхозуудай фермэнүүдтэ тон адли. Хуушабар хашаануудгай, досоонь тусгаар онъһожоруулгашье үгы. Малынь ехэл тобир тарган гэжэ абаһаар обеорхоор.

Малай тарган, һүнэй гарасаншье эдеэлүүлгын лэ хүсэн ха юм даа. Бидэ түлэг һаалгажа байһан, мүн шэргэхэ дүтэлһэн үнеэдыешье зоотехнигэй заабариин ёһоор зүбөөр эдеэлүүлхэ гэжэ оролдодогбди. Жэлэй ямаршье сагта үнеэд тарган байхадаал һубайрхашьегүй, һүншье ехээр үгэдэг, — гэжэ фермые даагша, дүршэлтэй малшан Ульяна Григорьевна Афанасьева хөөрэнэ.

Калининай нэрэмжэтэ колхоз Бэшүүрэй аймагай бусад ажахынуудһаа үбһэ, тэжээлээр тиимэ элбэг гэжэрхихын аргагүй. Тиигэбэшье тэрэнээ тон зүбөөр хубаарилан, ашаг үрэ гарахаар хэрэглэжэ шадана. Жэшээнь, намартаа эртүүр корнеплодуудай хуряагдажа байхада, үнеэн бүхэндэ үдэрэй 50 килограмм хүрэтэр куузику, турнепс эдюулээ юм. Энээнэй ашаар 12 мянган центнер корнеплод нэгэншье хүлдөөнгүй малдаа эдюулээ, һүшье ехээр һаагаа.

Мүн тараанай ургаса хуряалгын үедэ комбайн бүхэндэ тусхай түхеэрэлгэ годхоод, орооһоной һагшадаһа, хоолосой бутархай, мэхиинэ гэхэ мэтые хуу суглуулжа абаа. Мүнөө тэрэниие талхатай худхажа эһээгээд үгэхэдэнь, юрын һолоомоноо һүрaггүй шэмэтэй байна бшуу.

Үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө үнеэн бүридэ үдэрэй 3 килограмм үбһэ, 30 килограмм силос, паагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 500 грамм талха, 40 гаран килограмм бурдууг үгтэнэ. Энэнь 10,5—11 тэжээлэй единицэ болодог. Иимэ рационоор малынь май һарын тэн болотор эдеэлүүлэгдэхэ юм.

Малаа зүбөөр эдеэлүүлһэн, харууһалһанай ашаар колхоздо һү һаалинь недон донойхиноо хараа бэиса дээшэлээ. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ оройдоол 7 һаалишан үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа дээшэ һү һааһан байбал, харин энэ жэлэй 11 һарын дүнгөөр бүхы һаалишадай хахадынь энэ хэмжээндэ хүрөөд байна. Түрүү һаалишад Матрена Гуслякова, Евдокия Разуваева, Полина Куприянова, Галина Слепнёва гэгшэд үнеэн бүриһөө тус тустаа 2150—2200 килограмм һү һаанхай.

Һү һаалия дээшэлүүлхынгээ хажуугаар, эндэхид гэрэнэйнгээ шанарые эрид һайжаруулха гэжэ оролдоно. Мүнөө бүхы тушааһан һүнэйнь 40 шахуу процент имагтал 1-дэхи сортоор абтана. Сортгүй һүн тушаагдахаа болинхой. Һүнэйнь тоһолиг 3.9 процент болоно.

Иигээд декабриин 10 болотор колхозой һаалишад бүхыдөө 9200 центнер һү абажа, сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилготой.

М НАМЖИЛОВ

…ЛГАНУУДАА ҮЛҮҮЛНЭ

…-Шэбэрэй аймагай …лец» совхозой шу… арбадахи табан жэ… …шын жэлдэ абаһан … уялгануудаа дүүр… …лэн дүүргэхын тү… …агайгаар ажаллажа … Совхозой гол үйлэд… …уу үсхэбэрилгэ бо… …мэһээ шубуушадай …дэ ехэ анхарал …гдана.

…тэй шубуушан … Климовна Красико… …элбэрилдэг коллек… 175 үндэгэ эбаха уял… … эхиндэ абаһан бай… … 139.678 үндэгэ … тушаагаад, уялгаяа …цент дүүргэбэ. Нэгэ …а 50 үндэгэн абтаа. … Улаан Тугай ба … революциин ор… … Наталья Нес… Евдокимовагай бригадын галуушад 222.692 үндэгэ суглуулжа, түсэбөө 110 процент дүүргэһэн байна. Галуунай 29.066 дальбараагай 23.591-ниинь томо болгожо, гүрэндэ 63.076 килограмм тарган мяха тушааһан үшөө нэгэ коллективые Устинья Ефимовна Калашникова хүтэлбэрилнэ. Галуун бүхэнэйнь дунда зэргын шэгнүүр 3.700 граммда хүрэһэн байна. Шубуудаа оролдосотойгоор харууһалжа, саг болзор соонь эдеэлүүлжэ, үндэгэ суглуулжа байһанайнгаа ашаар эдэнэр урдаа табиһан зорилгоёо урагшатай дүүргэнэ гээшэ.

Мүнөө ажахын шубуушад хараалагдаһан түсэб, уялгануудаа үлүүлэн дүүргэнэ.

С. ВОЛОДИН.

ЛИТЕРАТУРА, ИСКУССТВЫН ҮДЭРНҮҮД

Декабриин 1-дэ Мухар-Шэбэрэй аймагта Буряадай литература, искусствын үдэрнүүд эхилбэ. Аймагай соёлой байшанда сугларһан ажалшадай зүгһөө партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Г. М. Конев литература, искусствын түлөөлэгшэдые амаршалба. Зохёохы ажал ябуулагшадай түлөөлэгшэд, СССР-эй арадай артист Л. Линховоин, РСФСР-эй габьяата артистка О. Короткова, Буряадай арадай уран зохёолшо И. Калашников гэгшэдтэ хүндын тэмдэг хилээмэ-дабһа барюулагдаба. Буряадай литература, искусствын хүгжэлтэ тухай республикын культурын министрэй орлогшо Ж. Ц. Цыренимаев хөөрэбэ. Мухар-Шэбэрэй хүдэлмэришэдэй зүгһөө аймагай типографиин хүдэлмэрилэгшэ Ф. Воложанина, хүдөөгэй интеллигенциин зүгһөө багша В. Овчинникова гэгшэд айлшадые амаршалха зуураа, зохёохы ажал ябуулгадань амжалта хүсэбэ.

Уран зохёолшодой холбооной харюусалгата секретарь И. К. Калашников, уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ Д-Н. Дугаров, композиторнуудай холбооной харюусалгата секретарь С. С. Манжигеев гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Тэрэ үдэшэ аймагай библиотекын уншалгын зал соо уран зохёолшод И. Калашников, Г. Чимитов, А. Румянцев, Г. Дашабылов уншагшадтаяа уулзажа, зохёолнуудаа уншаа.

Соёлой байшангай фойе соо эмхидхэгдэһэн выставкэдэ 60 гаран зураг табигдаа.

Декадын түрүүшын үдэшэ Хушуун-Үзүүртэ Х. Намсараевай нэрэмжэтэ драмтеатр А. Ангархаевай «Алтан бэһэлиг» гэжэ зүжэг харуулба. Харин ородой драмтеатр Подлопатки тосхондо С. Родионовой «Последний допрос» гэһэн зүжэг табиба. Хүсөөтэ, Зандин нютагуудаархин артист Ц. Бадмаевай гүйсэдхэһэн дэлхэйн арадуудай хатар һайшааба. Хара-Шэбэрэй үхибүүд кукольна театрай табиһан «Кащей бессмертный» гэһэн зүжэг харaa.

Хойто үдэрынь оперо ба балетэй артистнар Шэнэ-Загаанда, ородой театр Шаралдайда, буряадай драмтеатр Алташын Адагта зүжэгүүдээ харуулба. Зохёолшод, зураашад Түгнэ ошохо зуураа, «Коммунизм» колхозой фермын ажалшадтай уулзаа.

Декада үргэлжэлһээр.

Г ТОГОЛОЕВ.

КПСС-эй Центральна Комитедһээ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумһээ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведһээ

Сэрэгэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда эдэбхитэйгээр хабаадагша, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, Советскэ Союзай Маршал Иван Игнатьевич Якубовский удаан саг соо хүндөөр үбшэлһэнэй һүүлээр 65-тай болож ябахадаа 1976 оной ноябриин 30-да наһа бараба гээд гүнзэгы гашуудалтайгаар Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет мэдээсэнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ	СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ	СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

АГУУ БАРИЛГЫН ЕХЭ ЗОРИЛГОНУУД

БАМ-ай барилга хэжэ байгаа бүхы коллективүүдэй профсоюзай организацинуудай хүдэлмэри залан хүтэлбэрилхэ, ажал хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэнь туһалха гэһэн зорилготойгоор үнгэрһэн жэлэй март һарада Забайкалиин түмэр замай барилгашадай дорпрофсож эмхидхэгдээ бэлэй. Шэнээр эмхидхэгдэһэн дорпрофсожой бүридэлдэ Буряадай АССР-эй, Шэтын областиин газар дээрэ БАМ-ай барилга хэжэ байһан, тиитэхэдэ Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй, мүн Таловкын түмэр бетон хэрэгсэлнүүдэй заводуудай бүхы дээрээ 18630 хүдэлмэришэн ороно. Тэдэнэй 16771-иинь профсоюзай гэшүүн юм. Энэ олон мянган хүдэлмэришэдые хүтэлбэрилхэ, тэдэниие гэр байраар хангаха, тэдэнэй байдал һуудалыень улам һайжаруулха гэһэн тон харюусалгатай зорилго Забайкалиин түмэр замай барилгашадай профсоюзай организациин урда табигдана. Профсоюзай хүдэлмэри һайнаар ябуулха, социалис мүрысөө ашатай үрэтэйгөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ профсоюзай 59 комитет, 140 эхин организаци ехэ туһа хүргэнэ.

Һаяшаг Улаан-Үдэ хотодо Забайкалиин түмэр замай барилгашадай дорпрофсожой тоосоото-һунгалтын хоёрдохи конференци үнгэргэгдэбэ. Энэ конференци дээрэ дорпрофсожой түрүүлэгшэ нүхэр **В. В. Исаков** тоосоото элидхэл хэһэн байна.

Буряадай газар дээрэ барилга хэжэ байһан олон мянган БАМ-ай хүдэлмэришэд партиин XXV съездын, мүн КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1976 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө һайн шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлжэ гээд элидхэлдэ тэмдэглэгдэ.

«Нижнеангарсктрансстрой», «Забайкалтрансстрой» трестнүүдэй, «БАМтоннельстрой» управлениин барилгашад социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Жэшээлхэдэ, «Забайкалтрансстрой» трестын 263-дахи барилга-хабсаралгын поездын коллектив юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн юм. Энэ коллектив «Табан үдэр соо хэхэ ажалаа дүрбэн үдэрэй туршада дүүргэхэ» гэһэн уряа доро хүдэлнэ. Эдэнэр байгша оной гурбадахи кварталай дүнгөөр СССР-эй транспортна барилгын министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг абаһан юм. 1976 оной декабриин 15-да, арбадахи табан жэлэй даабари 1980 оной ноябриин 7-до дүүргэхэ гэһэн уялга абаа. «Забайкалтрансстрой» трестын 397-дохи, 834-дэхи поездуудай коллективүүд барилга түргэнөөр, эрхим шанартайгаар хэжэ, даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг.

Хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой коллектив үшөө залуу. Гэбэшье завод богонихон болзор соо БАМ-ай захилаар хүүргэнүүдэй олон хэрэгсэлнүүдые бүтээһэн байна. Тус заводой коллектив «БАМ-ай захилые түргэнөөр, һайн шанартайгаар, тон найдабаритайгаар бүтээхэ» гэһэн уряа доро хүдэлнэ. Заводой хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ехэ һайнаар ажаллана. БАМ-ай барилгашадай захил болзортоонь дүүргэгдэнэ. Энэ коллектив арбадахи табан жэлэй даабари дүрбэн жэл зургаан һарын туршада дүүргэхэөр зорижонхой.

БАМ-ай барилгашад оньһон техникэ бүтээхэ ехэтэйгээр ашаглажа, ехэ хүдэлмэри хэхэ гэһэн зорилготой һайн һайхан үүсхэлнүүдые гаргана. Жэшээлхэдэ, В. Д. Поповой хүтэлбэрилдэг 138-дахи оньһожоруулагдамал колоннын экскаваторай машинистнүүд жэлдэ 20 мянган кубометр газар малтаха гэһэн үүсхэл гаргаа бэлэй. Энэ үүсхэлыень бэшэ колоннонуудай хүдэлмэришэд халуунаар дэмжэһэн.

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын 575-дахи поездын коллектив эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр хүдэлжэ, барилга хэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, бэшэнэй дундаһаа онсо шалгарна. Энэ жэлэй гурбадахи кварталай дүнгөөр СССР-эй транспортна барилгын министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шангтайгаар абаба. Тус поездын коллектив 1976 ондо барилга хэхэ даабаряа хоёр һараар урид дүүргэв. 575-дахи поездын А. И. Еременко, Н. И. Романов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд барилгын объектнүүдые болзорһоо урид, эрхим шанартайгаар ашаглалгада тушааха гэһэн үүсхэл гаргаа һэн. Барилгашад энэ үүсхэлыень дэмжэнхэй.

«БАМтоннельстрой» управлениин 11-дэхи тоннельна отрядай, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын 137-дохи, 138-дахи, 139-дэхи, 140-дэхи, 146-дахи колоннонуудай коллективүүд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь 3 һараар уридшалан дүүргэһэн тухай элидхэһэн юм. Буряадай газар дээрэ барилга хэжэ байгаа БАМ-ай олонхи хүдэлмэришэдэй амжалтатай һайнаар хүдэлхэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ хэрэгтэнь партиин болон профсоюзай организацинууд хубитаяа оруулна.

Гэбэшье энэ ехэ барилга дээрэ дутуу дунда юумэнүүд яһала олон дайралдана. Барилгын объектнүүд саг болзортоо ашаглалгада тушаагданагүй. Жэшээлхэдэ, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын коллектив олон тоото барилга ашаглалгада тушаанагүй, унжагайруулжа байна. Тааза-Уоян гэһэн автомобильна харгын барилгада 11 миллион түхэригэй барилга хэгдэһэн юм. Тэрэнэй 7 миллион түхэригэй барилга ашаглалгада оруулагдаагүй байһаар. Северобайкальск поселогто баригдаһан больницын комплекс байгша оной май һарада тушаагдаха аад, мүнөөшье болотор унжагайрһаар. Северомуйск болон Гоуджекит поселогуудта байрын гэрнүүд үшөөл үсөөнөөр баригдана. Барилгын шанар һанаһанда хүрэмөөр бэшэ. Ниитын организацинууд ажалай шанар һайжаруулха хүдэлмэри һулаар ябуулна.

Ажалһаа хүдэлмэришэдэй гаража ошохо ушарнууд дайралдана. «БАМтоннельстрой» управленидэ энэ жэлэй юһэн һарын туршада 116 хүдэлмэришэн ажалда абтаһан һаа, харин 153 хүдэлмэришэн гаража ошоһон байна. Байра байдалаар мууса хангагдаһан, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һулаар ябуулагдадаг дээрэһээ эдэ бүхы дутагдалнууд гарана. Ойрын сагта дутуу дунда юумэнүүдые усадхахын түлэ профсоюзай организацинууд ехэ юумэ хэхэ болоно.

1976 оной эхинһээ 45 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд, сад-ясляиин 6 байшан, хилээмэнэй 4 пекарни, 12 магазин баригдаа. Соёлой хоёр байшан хүдэлнэ. 22 улаан булан нээгдэнхэй. Поселог бүхэндэ баня баригдаа.

Буряадай АССР-эй хойто нютагуудта хүдэлжэ байгаа БАМ-ай барилгашад богонихон саг соо нилээд ехэ ажал хүдэлмэри хэһэн байна. Таазаһаа Уоян, Северобайкальскһаа Дабаан хүрэтэр автомобильна харгыгаар ашаан шэрэгдэнэ. «Орбита-2» гэһэн телестанци һалаар ашаглалгада үгтэхэнь. Хойто Муяын Байгалай хаданууд доогуур тоннель малтаха бэлэдхэлэй хүдэлмэри дүүрэхэ тэшээ болошо байнхай. Түлэһэн амжалтануудаа улам арьбадхаха, дутуу дунда юумэнүүдээ сум усадхажа, саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ ёһотойбди. Забайкалиин түмэр замай барилгашадай дорпрофсож социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэхэ байна, — гэжэ элидхэлшэ В. В. Исаков тэмдэглэлээ.

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын автобазын коллектив оньһон техникэ хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй. Жолоошодой амарха, машинануудаа хэжэ табяабари хэхэ дулаан байранууд Таловкаһаа Уоян хүрэтэр үгы байна юм. Энээнһээ болоод машинанууд эбдэрнэ, ашаан саг болзортоо хүргэгдэнэгүй. Һаяшаг Таазаһаа Уоян тээшэ 50 машина гараад, тэрэнэй хорин долооиинь харгыдаа эбдэрэв. Энэ ушар үйлэдбэринэ ехэ гарзада оруулаа. Забайкалиин транспортна барилгашадай үйлэдбэри дээрэ ушардаг эдэ дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэнэй дорпрофсож туһалха бэзэ гэжэ «Нижнеангарсктрансстрой» трестын нэгэдэмэл постройкомой түрүүлэгшэ **Р. Н. Козлов** конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ.

Барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын модошо дархан **Н. П. Романовай** хэлэһэн үгые конференциин делегадууд һонирхон шагнаба.

— Манай поездын коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари сентябриин нэгэндэ дүүргээ. Олон хүдэлмэришэдэй оролдосотойгоор хүдэлһэн дээрэһээ эдэ бүхы амжалтанууд түйлагдаа. Гэбэшье байра дутагдана. Поездымнай 250 хүдэлмэришэн байра абахын түлэ хүлеэжэ байна. Тиигэхэдэ огородой эдеэн хүдэлмэришэдтэ хүргэнэгүй. Манай поездын коллектив өөрын теплицэтэй, тахяа шахаха фермэтэй болоо һаа, ехэл һайн байгаа. Энэ талаар дорпрофсож туһалха бэзэ, — гэжэ нүхэр Н. П. Романов тэмдэглэбэ.

«Забайкалтрансстрой» трестын нэгэдэмэл постройкомой түрүүлэгшэ **А. М. Сапожников**, Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой директор **Л. В. Воронин**, 11-дэхи тоннельна отрядай профсоюзай организациин түрүүлэгшэ **Ф. А. Мороз** болон бусад үгэ хэлэхэдээ, БАМ-ай барилгашад партиин XXV съездын, КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гаргаха байһан гээд мэдүүлбэ.

БАМ-ай Буряадай участогай штабай начальник, ВЛКСМ-эй ЦК-гай штабай начальник **Ю. В. Гамаков**, 12-дохи тоннельна отрядай барилгашан **В. Черноморов**, хүүргэнүүд баридаг 59-дохи строительствын бригадир **Э. И. Урм** гэгшэд арга боломжонуудаа хүсэд дээрэ хэрэглэжэ, БАМ-ай барилгануудые һайн шанартайгаар, түргэнөөр хабсаржа хэлэһэн байна.

Забайкалиин түмэр замай барилгашадай дорпрофсожой тоосоото-һунгалтын конференцидэ түмэр замай хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гай секретарь **П. Н. Попов**, КПСС-эй Буряадай обкомой таһагай даагшанар **С. Л. Ошоров**, **В. Н. Вовк** хабаадаба. КПСС-эй Буряадай обкомой барилгын таһагые даагша С. Л. Ошоров конференцидэ түгэсхэлэй дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

К. ЖАМЬЯНОВ, манай корр.

Х ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

УЯЛГАЯА ШЭНЭЛБЭ

Онохойн модоной комбинадай коллектив партиин ЦК-гай октябриин Пленумэй, СССР-эй Верховно Советэй сессиин баталан абаһан шиидхэбэринүүдтэ бодото ажалаараа харюусаха гэжэ шиидэһэн байна. Тиигэжэ тэдэнэр жэлэй эхиндэ абаһан социалис уялгануудаа дахинаа хаража үзөөд, шэнэлхэ тухай бодомжолоо.

Коллективэй абаһан шэнэ уялга дотор ехэ нэмэлтэ оруулагдаба. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабариһаа гадуур 1200 кубометр технологическа зомгооһо үйлэдбэрилхэ гэжэ хараалһанаа 2200 кубометртэ хүргэхэ гэжэ шиидээ. Хүдэлмэришэн бүхэндэ хубаажа харахада, ажалай бүтээсэ 8 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ юм. Урдын уялгын ёһоор 5,9 процентээр дээшэлхэ байгаа.

Ашаг үрын ба шанарай табан жэлдэ хуушан хэбээрээ ажаллажа болохогүй гэжэ мэдэрһэн хүдэлмэришэд шэнэ уялга абахадаа, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциингаа шанар һайжаруулха арга боломжонуудые хаража үзөө. Нэмэлтэ продукци бүтээн гаргаха арга боломжо участок, цех бүхэндэ бии гэжэ элирүүлэгдэбэ.

Эдэ арга боломжонуудай нэгэн гол фонднуудые зүбөөр хэрэглэхэ асуудал болоно. Тиимэһээ гол фонднуудые зүбөөр ашаглажа, түсэбөөр хараалагдаһанһаа 2,1 процентээр ехэ продукци абаха, 60 мянган түхэригэй олзо доход даабариһаа гадуур оруулха гэжэ шиидэбэ.

Модо хюрөөдэлгын тайрадаһан, үлэгдэлһөө үйлэдбэрилэгдэдэг технологическа зомгооһо хэрэглэжэ, модо-зомгооһоной плита хэлгэ хоёр дахин дээшэлүүлэгдэхэ юм. Мүн модые дүүһэн һайнаар хэрэглэжэ, бусад продукци үйлэдбэрилхые ехэдхэхэ арга хараалагдаһан байна. Һайн шанартай хюрөөдэмэл материал, шпала ехээр бэлдэхэ уялга абтаа.

Уялга абахань нэгэ хэрэг. Тэрээгээр ажал дүүрэдэггүй. Харин ехэ тэмсэлэй эхин табигдана гэжэ ойлгоһон хүдэлмэришэд хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ онол аргануудые тодорхойлһон байна.

Коллектив абаһан уялгаяа дүүргэхын түлэ зарим түхеэрэлгээ һэльбэн заһабарилха, шэнэдхэхэ юм. Модо-зомгооһоной плита үйлэдбэрилдэг, гэрэй хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг цехүүд үргэдхэгдэжэ, шэнэ техникээр хангагдажа байна.

Модо-зомгооһоной плитын шанар һайжаруулха зорилгоор мүлилгын линии тодхохо гэжэ хараалагдаа. Модые дүүһэн һайнаар хэрэглэжэ, ехэ продукци бүтээхэ арга боломжонууд хэрэглэгдэжэ эхилээ. Комбинадай 2-дохи, 3-дахи доодо складуудта модоной тайрадаһа, үлэгдэл хахалан бутаруулха шэнэ машинанууд тодхогдохо юм. Эдэ машинануудай хүдэлжэ эхилхэдэ, бүхы үлэгдэл технологическа зомгооһон болгогдохо байна.

Комбинадай коллектив нэгэдэлэй модо болбосоруулгын бусад предприятинуудай үйлэдбэриин хаядаһа, үлэгдэл дахинаа хэрэглэжэ, технологическа зомгооһо, модо-зомгооһоной плита үйлэдбэрилхэ юм. Комбинадта мүрөөдэгдэдэг шпалай шанар һайжаруулжа, Гүрэнэй шанарай тэмдэг абаха бэлдэлгэ хэгдэжэ эхилээ.

Үйлэдбэриин арга боломжо хэрэглэжэ, табан жэлэй ашаг туһада зорюулха, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ, тиигэжэ һайн ашаг үрэ түйлаха, продукциингаа шанар һайжаруулха уряатай социалис мүрысөөн коллективэй дунда үргэнөөр дэлгэрбэ.

Энэ мүрысөөнэй үедэ нэгэ шэнэ үүсхэл гаргагдажа, дэмжэгдэжэ байһаар. «Хүн бүхэнэй хүдэлмэриин эрхим шанарһаа коллективэй ажалай дээдэ зэргын ашаг үрэ хүрэтэр» гэһэн уряа 1-дэхи доодо складай коллектив соносхоо. Гэрэй зүйлнүүдые бүтээдэг цехэй мастер Надежда Павловна Коновагай даадаг халаанай хүдэлмэришэд «Халаан бүхэндэ даабаряа нэгэ процентһээ бага бэшээр үлүүлэн дүүргэхэ» гэһэн уряатайгаар ажаллана.

— Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлэ бултадаа оролдохо болонобди. Хүдэлмэришэдэймнай дииланхи олониинь өөрын социалис уялга абанхай. Цех, бригада, участок бүхэнэй коллектив социалис мүрысөөндэ хабаадалсана. Манай инженер техникүүд хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэлые дэбжэн, социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэнь туһалжа байна, — гэжэ парткомой секретарь Николай Тимофеевич Маслов хөөрэнэ.

Комбинадай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд коллективэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсонхой. Тэдэнэр үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулха, хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга замуудые бэдэрэн хэрэглэнэ. Инженернүүд Н. Ф. Опак, З. Д. Дугарова технологическа зомгооһо үйлэдбэридэ хэрэглэжэ, продукци бүтээхэ схемэ зохёоһон юм. Энэ дурадхалынь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдөөд, 24,8 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ үгөө.

«Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын түлөө» гэһэн уралан нарижуулагшадай конкурс соносхогдоо. Станок, түхеэрэлгэнүүдые үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжо конкурсын үедэ элирүүлэгдэхэ, саашадаа хэрэглэгдэхэ юм.

Республикымнай модо болбосоруулгын томо предприятинуудай нэгэн болохо Онохойн модоной комбинадай коллектив үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха арга замуудые хараалаад, тэдэниие бэелүүлжэ эхилээ.

С. БАРДАМОВА.

«Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто, КПСС-эй гэшүүн Любовь Фатеевна Нагаева гушан үнеэ һаана. Зэдын аймаг соо мэдээжэ болоһон һаалишан арба һарын хугасаа соо үнеэн бүриһөө 2.675 килограмм һү һаагаад, аймаг соогоо хоёрдохи һуури эзэлээ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой суута һаалишан Любовь Нагаева.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЗАХААМИНАЙ АЙМАГТА

ЗАЛУУГАА ЗАЛИТАЙГААР

Цыбик-Ханда Раднаева дүрбэн жэлэй саада тээ дунда һургуули дүүргээ һэн. Тэрэ гэһээр Дүтэлүүрэй совхозой Зэмхын һаалиин фермэдэ тугалшанаар хүдэлнэ. Анханһаа ажалда дуратай, аха нүхэдһөө зүбшөөл абажа ябадаг комсомол басаган ажахын бэрхэ тугалшадай тоодо оролсонхой.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 80 тугал харууһалаа. Тэдэнэй толгой бүриин шэгнүүрые зуһаай һарануудай үдэр бүхэндэ дунда зэргээр 630 граммаар нэмээжэ шадаба. Нэгэшье толгой хоролтогүйгөөр харууһалаад, ондоо бүлэгтэ тушаагаа.

Һүүлээрнь — сентябриин эсэстэ 68 тугал тушаажа абаа һэн. Октябрь һарада хамтадаа 13 центнер нэмэлтэ шэгнүүр абаа гэхэ гү, али тугал бүхэнэй шэгнүүрые үдэртэ 816 граммаар ехэ болгоһон байна. Ажалдаа түрүү онол арга хэрэглэһэнэй, залуу мал харууһалха зоотехническэ ёһо гуримуудые нарижаар сахиһанай ашаар залуу тугалшан иимэ үрэ дүнгүүдые түйлана бшуу.

Комсомол басаган Ц.-Х. Раднаева ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энэ нүхэр ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой гэшүүн, Дүтэлүүрэй сомоной Советэй депутадаар һунгагданхай. Совхоздоо эрхим һайнаар ажаллажа байгаад, Буряадай хүдөө ажахын институтда заочноор һурана.

ХЭЛЭҺЭНЭЭ ХҮСЭЛДҮҮЛЭЭ

Хамниин совхозой СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ һаалиин фермын коллектив эршэтэ ажалаараа нэгэнтэ бэшэ шалгаржа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэдэг юм. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдтэй танилсаад, түрүү фермын коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2000 килограммһаа бага бэшэ һү һааха зорилго табиһан байгаа. Һаалишад хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шадаа. Ноябриин 14-нэй байдалаар фермын үнеэн бүриһөө 2001 килограмм һүн абтаһан байна.

Энэ фермэ Усановка тосхондо байрладаг юм. Тус фермын бэрхэ һаалишад бүри һайн үрэ дүнгүүдые түйлана. Анна Бадмаева, Ринчин Цыбикова, Бальжит Шагдурова гэгшэд үнеэн бүриһөө 2200 килограммһаа дээшэ һү абажа, ганса совхоздоо бэшэ, бүхы аймаг дотороо эрхимлэбэ. СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ фермын коллективые дуршал ехэтэй һаалишан, Ленинэй орденто Сурма Дашиевна Дашиева шадамар һайнаар хүтэлбэрилнэ.

Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой Фофановско фермын коллективай уряа бэшэгтэй Усановкын һаалишад танилсаад, шэнэ социалис уялга абаа. Энэ жэлдэ һү һааха түсэбтэ даабаряа болзорһоонь нэгэ һараар урид дүүргэжэл, 150 центнерһээ бага бэшэ һү түсэбһөө үлүү абаха гэжэ тэдэнэр шиидэһэн байна. Түрүү фермын коллективэй хэлэһэн үгэдөө хүрэхэнь найдамтай.

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Анастасия Аверьяновна Бальчугова Заиграевай хэтын пивын заводто 17 жэлэй туршада — предприятиин түрүүшын үдэрһөө таһалгаргүй хүдэлнэ. Тиигэхэ зуураа ажалдаа эрхим һайн дүнгүүдые түйлажа, коллектив соогоо хүндэтэй болоһон юм.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Анастасия Аверьяновна гайхалтай һайнаар хүдэлжэ байна. Һара бүриин үйлэдбэриин даабариие 112—116 процент дүүргэдэг заншалтай. Ажалайнь шанар ходо һайн байдаг.

А. А. Бальчугова предприяти соогоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ ябадаг юм. Ажалша бэрхэ эхэнэр залуу үетэниие һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

ЗАЛУУШУУЛАЙ БАГША

Залуу үетэниие ажалда дуратайгаар һурган хүмүүжүүлхэ хадаа хүндэтэйшье, харюусалгатайшье хэрэг мүн. Энээниие Александра Парамоновна Антипова һайнаар ойлгонхой. «Тулэша» гэжэ оёдолой үйлэдбэриин нэгэдэлэй Закаменскын филиалда энэ нүхэр юһэдэхи жэлээ хүдэлжэ байна. Тиигэхэ зуураа залуу хэдэн хүниие мэргэжэлдэ һургаа.

Людмила Москвитина таһагай шабинарай нэгэн мүн. Залуу басаган ажалдаа оролдосотойгоор хандажа, мэргэжэлээ түргэн шудалаад, гурбадахи разрядтай болоо һэн. Александра Парамоновна Антипова Людмила Москвитина хоёр мүнөө суутаа хүдэлнэ. Тэдэнэр октябрь һарын түсэбтэ даабариие 163 процент дүүргэһэн байна.

Б. ВАНЧИКОВ.

ТОҺОЛИГ ҺУН

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Баргажанай аймагай колхоз, совхозууд 51.850 центнер һү гүрэндэ тушааха ёһотой юм. Үнгэрһэн арбан һарын дүнгөөр 40.443 центнер һүн бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаад, жэлэй түсэб 85,1 процентдэ хүргэгдөөд байна.

Һү гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэхэ талаар аймагай ажахынууд соохоо Баргажанай совхоз социалис мүрысөөндэ түрүү ябана. Байгша ондо бүхыдөө 13.250 центнер һү тушааха жэлэйнгээ түсэбые совхоз болзорһоонь уридшалан, ноябриин 8-да дүүргэжэ шадаа. Иигэжэ Агуу Октябриин алдарта ойе совхозой малшад ажалай ехэ амжалтаар угтаһан байна. Тиин жэлэй дүүрэтэр тус ажахы үшөө 1.500 центнер сагаан эдеэ түсэбһөө үлүү тушаахаар хараалана.

Совхозой бүхы табан фермэдэ ажал хүдэлмэриин зүбөөр эмхидхэгдэһэнэй, үнеэдэйнь дулаан байрада саг болзортоо оруулагдаһанай, тэжээл бэлдүүлхэ цехүүдэйнь зогсолтогүй хүдэлдэгдэжэ, малдаа бэлдүүлэгдэһэн шанартай тэжээл тусхай рационой ёһоор эдюулдэгэй ашаар һүн ехээр һаагдана.

Үшөө нэгэ һайн тэдэнь гэхэдэ, энэ ороһон һүнэйнь тоһолиг бусад ажахынуудайхиһаа дээшэ, 3,96 процент болодог юм. Ганса тоһолиг ехэтэй үдэһэн һү тушааһанайнь түлөө совхоздо 530 центнер продукци нэмэжэ тоологдоһон байна.

Тиихэдэ Бодоной совхоз мүн лэ тоһолиг ехэтэй, һайн шанартай һү гүрэндэ тушаажа, энэ үе соо 391 центнерээр ехэ продукци тушааһанда тоологдоһон байна. Тус совхоз томодхогдоһон гансахан лэ һү һаалиин фермэтэй юм. Тиимэһээ совхозой дирекци, парткомой эдэ фермэдээ ехэ анхарал хандуулжа, һүнэй шанарые дээшэлүүлхын түлөө шамдаар тэмсэнэ. Тэрэнэй ашаар лэ тус совхоз аймаг соогоо эгээл һайн шанартай һү тушаана. Жэшээнь, жэлэй эхинһээ совхозой тушааһан һүнэй 70-һаа дээшэ процентнь 1-дэхи сортоор абтаһан, бэшэниинь 2-дохи сортын гэжэ тоологдоһон байна. Мүн продукциин шанарай түлөө совхозой фермые даагша Н. А. Русанова ехэ оролдолго гаргана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Һүнэй шанар шалгаха лаборатори фермэ дээрэнь таһалгарялгүй хүдэлдэг. Эндэхи һаалишадай ажалай түлөөһэн, материальна урмашуулга продукциин шанарһаа сахи дулдыдахаар табигданхай. Баргажанай совхоздошье һүнэй шанар шалгадаг лаборатори фермэ бүриднь хүдэлгэгдэдэг, малшадай салин хүлһэн продукциин шанарһаа тодорхойлогдодог.

Зүгөөр аймагай зарим ажахынуудта һүнэйнгээ шанарые һайжаруулха, тоһолиг сэбэр һү гүрэндэ тушаадаг болохо хэмжээ абанагүй. Жэшээнь, Шитхаһэй совхозой бүхыдөө тушааһан һүнэй 35,6 процентнь сортоор бэшэ, [illegible] шанартай гэжэ тоологдоһон байна. Иимэ байдалай үндэһэн шалтагаань юуб гэбэл, совхозой һаалиин хоёр фермэдэ һүнэй шанар шалгадаг лаборатори үгы. Мүн фермэнүүдтэ хүдэлдэг [illegible] һэн совхоз мүн тоһолиг [illegible] гатай, шанараар муу һү тушаадаг байгаад, ехэ хохидол ажалай [illegible] руулагдаһан байна. [illegible] һараһаа совхоз [illegible] товой һү тушаадаг [illegible] хой.

Малаар илангаяа [illegible] дээр олон Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз [illegible] дээрээ ехэ һү тушаадаг, тэрэнэйнь шанар [illegible] байдаг. Колхоздо [illegible] лэ Соёлой һаалиин [illegible] һэн сэбэр һүн бэлэдхэлэй пунктда ороно. Энэ урдын хуушан байрануудта продукциин шанар [illegible] лабораторигүй [illegible] һаалишад үнеэдэйнгээ [illegible] оролдосотойгоор угаажа, һүеэ сэбэрээр [illegible] түлэ эрмэлзэдэг байна. Колхозой һаалиин [illegible] сынхил, мүн Урожай [illegible] гэжэ газарнуудтахи [illegible] фермэнүүд түрүү [illegible] хидһаа жэшээ абажа, сэбэрээр тушаадаг [illegible] уялгатайшье, тиигэхэ [illegible] арга боломжотойшье.

Һаалишадай салин [illegible] нэй хэмжээ, материальна урмашуулгые һүнэй [illegible] раар тодорхойлдог [illegible] шэ Карл Марксын [illegible] жэтэ, Уланай, Хилгана [illegible] хозуудай правлени [illegible] лэн дээрэ олон дахин [illegible] дэһэн байна. Зүгөөр [illegible] саһаараа болото дээрэнь [illegible] дуулна. Тубын [illegible] фермэнүүдтэй һүнэй [illegible] байра дээрэнь шалгаха [illegible] ратори нээхэ уялга [illegible] таа. Теэд энэ шухаха [illegible] жал мүнөө болотор [illegible] дээгүй.

Жэлэй түсэб саг [illegible] тонь дүүргэхын, һү [illegible] эдэбхэлүүлхын түлэ [illegible] зүб рационой ёһоор [illegible] бэлдүүлэгдэһэн [illegible] эдюулхэ байһаниинь [illegible] ша. Нэн түрүүн фермэ [illegible] хэндэ һайн түхеэрэлгэтэй тэжээл бэлдүүлхэ цех [illegible] хэ ёһотой. Гэхэтэй [illegible] Уланай, Хилганайн [illegible] зүүдта тэжээлэй цех [illegible] дэлнэгүй. Энэнь дэ [illegible] илангаяа Хилганын [illegible] һү һааха, гүрэндэ худа [illegible] түсэб дүүргэхэ тушаа [illegible] гээгдэлдэ оронхой.

Дээрэ дурдагдаһан [illegible] дагнуудые дара [illegible] усадхаха, эрхим [illegible] сагаан эдеэ гүрэндэ [illegible] нэ, түсэбтэ даабариа [illegible] тайгаар дүүргэхын [illegible] аймагай ажахынууд [illegible] хэмжээ абаха хэрэгтэй.

В. ГОНГАРОВ, Баргажанай аймагай хүдөө ажахын продукциинуудые худалдан абаха болон шанарыень шалгаха тала[illegible] ахамад инспектор.

ТЮМЕНСКЭ ОБЛАСТЬ. Сургут — Нижневартовск гэһэн түмэр замаар түрүүшын поезднууд ябажа эхилээ. Энэ түмэр замай барилга 1976—1980 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гол шугамнуудай дотор хараалагдаһан байха юм.

Баруун Сибириин нефть үйлэдбэрилэгшэдтэ хэрэгтэй түхеэрэлгэ болон [illegible] зүйлнүүд түрүүшын [illegible] доор асарагдаа.

Барилгын хүдэлмэри [illegible] таа бэрхэ газарта хэгдэ[illegible] һаань, барилгашад худа[illegible] рээ нэгэ жэлээр болзорһоо урид дүүргэв.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү[illegible] поезд Нижневартовск[illegible]

ТАСС-ай фотохроника.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

АДРЕСЫНЬ: БАМ, ЯСНЫЙ

ХАБАРОВСК. (ТАСС-ай корр. И. Перепелицкий). «Ясный» гэһэн тосхонһоо түрүүшын бэшэгүүд ороной элдэб нютагуудта эльгээгдэжэ эхилбэ. Хадаһаа эхи абадаг Амгунь гэжэ мүрэн дээгүүр хүүргэ барижа байһан барилгашадай ажаһуудаг тосхон иимэ нэрэтэй юм. Хэлхеэ холбооной отделени эндэ нээгдэбэ.

Агуу ехэ түмэр замай 700 километр линии Хабаровска хизаарай дэбисхэр дээгүүр баригдаха юм. БАМ-ай барилгашадай ажаһуудаг буртаг тайга соогуурхи һуурин тосхонуудта почтын 20 гаран отделени нээгдэнхэй. Украинын түлөөлэгшэдэй шэнэ хото барижа байһан Ургалда, Молдавиин ба Таджигай барилгашадай ажаһуудаг Алонка ба Солоньдо хэлхеэ холбооной отделенинууд хүдэлнэ. БАМ-ай эгээл холын участогуудта ажалладаг геологуудта, бэдэрэгшэдтэ бэшэг болон газетэ, журналнуудые вертолёдоор абаашана.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭБЭ

ДОНЕЦК. (ТАСС-ай корр. А. Тертычный). «Донецкуголь» гэжэ нэгэдэлэй горнягууд жэлэй эхинһээ хойшо 20 миллион тонно шулуу нүүрһэ малтан гаргаба. Эдэнэй нэгэ миллион 109 мянган тонные шахтернууд түсэбһөө үлүү малтаа.

Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат И. И. Стрельченкын толгойлдог «Трудовская» шахтын участогта дэлгэрһэн, ашагта малтамал абажа, шаналжуулгын оньһон техникые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэлгые һайжаруулхын түлөө олоной хабаадалгатай социалис мүрысөөнэй ашаар иимэ амжалта түйлагдаба. Энэ коллектив хадаа сүүдхэ соо мянга ба тэрээнһээ дээшэ тонно түлишэ нэгэ лаваһаа малтан абаха гэһэн хүдэлөөнэй эхи табяа һэн. Байгша ондо тус коллектив абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэ. «Мянгатанай» 12 бригада нэгэдэлэй предприятинуудта ажалладаг юм.

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУДАА ДҮҮРГЭЭ

КАРАГАНДА. (ТАСС). КПСС-эй XXV съездын делегат, Социалис Ажалай Герой Р. Литманэй хүтэлбэрилдэг бригада жэлэй эхинһээ хойшо хадата газарта малталга хэхэдээ, ажалай ехэ амжалта түйлаа. Тиигэжэ эдэнэр жэлэйнгээ социалис уялгануудые дүүргэбэ.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ шахтын энэ коллектив уурхайн бусад зургаан бригадатай хамта малталгаяа хурдадхахын, ажалайнгаа эршэ улам найдамтай болгохын түлөө мүрысөөнэй үүсхэл гаргаһан байна.

АЛЬМАНАХАЙ ШЭНЭ НОМЕР

ТАШКЕНТ. (ТАСС). «Звезда» гэжэ альманахай түрүүшын номер Гафур Гулямай нэрэмжэтэ республиканска литература, искусствын хэблэлдэ барлагдан гаргагдаба. Татарай уран зохёолшодой шэнэ шүлэгүүд, зохёолнууд, М. Светловой, К. Симоновэй, Зульфиин, Уйгунай ба олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн совет литературын бусад түлөөлэгшэдэй зохёолнуудай оршуулганууд энээн соо толилогдоо.

КОСМОНАВТЫН ХУБСАҺАН

Замбуулинай дайдаар ниидэхээ гараһан хүнэй хубсаһан саашадаа гол түлэб тэрэл хэбээрээ үлэдэг юм. Жэшээнь, Юрий Гагаринай хэһэн түрүүшын ниидэлгэһээ хойшо арбан табан жэл үлүүтэй саг үнгэрбэ. Тиигэбшье космонавтнуудай үмдэдэг гол хубсаһаниинь скафандр байһан зандаа. Тиигээшье һаа, нимэ скафандр зарим тэды хубилгагдаа, һайжаруулагдаа юм ааб даа. Зүгөөр гол түлэбынь урдынхидаа мэтэ үлэнхэй.

Замбуулинай скафандр гээшэ олон тоото шухала зорилгонуудые шиидхэхын тулада хэгдэһэн угаа орёо оньһон түхеэрэлгэ болоно. Космонавтын дэгдэн ниидэхэ ба бууха үедэ тэрээндэ ехэ даралта үзүүлэгдэдэг юм. Тэрэнэй бэеын шэгнүүр хэдэн дахин «хүндэ» болодог шуу. Тэрээнһээ гадна, ниидэлгын эдэ шатануудта шэшэрүүлэн дорьбоолго ба шаг шууяан эрхэ бэшэ үзэгдэдэг байна. Мүн онгосодо радиациин элшэ туяа саг үргэлжэ нүлөөлдэг гэжэ нэмээн хэлэхэ хэрэгтэй. Тиигэдэ онгосын кабина соохи температура, шииг нойтониинь ба агаарай бүридэл ямар байдаг гэхэбта? Жэшээлхэдэ, танай бэеын шэгнүүр 70 килограмм гэлэй. Та бүтүү, газаа талаһаа халуун, хүйтэнэй ородоггүй кабина соо пуунат, тиигээд... юушье хэнэгүйт. Энэ кабина соо хоёр часай туршада байхадаа, танай өөрынтнай гаргаһан дулаанай ашаар бэеынтнай температура 37-һоо 39 градуста хүрэхэ байха. Юу хэлэхэб даа, эндэ хүдэлхэ гээшэнь тиимэ бэлэн бэшэ. Тиихэлээрээ хүнэй бэеын гаргаһан энэ дулаае ондоо тээшэнь ябуулха хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэриие космонавтын скафандр соо тодхогдоһон халуун дулааниие тааруулдаг түхеэрэлгэ хэдэг юм. Энэ түхеэрэлгэ хүнэй бэеын халуунда тааралдуулһан температура байгуулдаг.

Скафандрта хэгдэдэг эрилтые юрэнхы дээрэнь иимэрхүүгээр тайлбарилжа болоно. Нэгэдэхеэр, эгээл элдэб янзын эрхэ байдалда космонавтын түргэн хүдэлсэтэй байха арга хангаха ёһотой. Мүн скафандрын эгээл хүнгэн шэгнүүр тухай, тэрэнэй дархагар бэшэ, тааруу байха тухай конструкторнууд һанаагаа табиха зэргэтэй. Ушарынь гэхэдэ, онгосо доторхи зай, хэмжүүр болон талмай барандаа хараада абтадаг, тиимэһээ дархагар хүжүүр, ехэ хубсаһатай пилот тэрээн соо багтахагүй бшуу. Тэрэшэлэн скафандрые заһабарилха хэрэгтэй болоо һаань, тэрэнэй зарим деталь нуудые һэлгэхэ арга боломжо уридшалан хараалха хэрэгтэй. Гал түймэрэй аюул һаа һэргылхэ ехэ шанга эрилтэ табигдадаг. Космонавтын хүдэлхэ үедэ скафандр элэтэн зохид, хоёр — гурба дахин үлүү бата бэхи байха ёһотой. Үшөө нэгэ ажаглалта: хэрбээ замбуулинай онгосо дотор скафандрые ганлахын аргагүй байгаа һаань, али ондоо хүнэй хамһалсаагүйдэ үмдэхын аргагүй байгаа һаань, тэрэ хэндээшье хэрэггүй гээшэ.

Замбуулинай скафандрта хэгдэдэг холо хүсэд бэшэ эрилтэнүүд иимэрхүүл даа.

Ниидэхын урда тээ космонавтые үмдэхүүлгын үедэ бидэ байна гэлэйбди. Эндэ дотор хубсаһаниинь харагдана. Тэрэнь зөөлэхэн, уян нугархай, бэеын арһа үрбэгэнүүлдэггүй юм. Дотор хубсаһанай бүдынь шииг татасатай, уурал, агаар табисатай байдаг. Дотор хубсаһыень нумаажан бүдөөр гү, али ноохон трикотаж бүдөөр оёдог байна. Энэ хубсаһаниинь хоёр зүйлөөр гү, али урдуураа сэлигдэдэг комбинезонһоо бүридэдэг. Дотор хубсаһанай шэгнүүр тухайлхада хахад килограмм болодог.

Шииг татасатай, агаар хии табисатай костюмай нэрэнь ойлгосотой бээз. Тус костюм космонавтын бэеһээ гараһан шииг хүлһые ууралтуулха, тэрэнэй бэеые хүйтэ абалгаһаа гү, али ехээр халуудалгаһаа хамгаалха зорилготой. Комбинезоной дотор таладань хүигэхэн аад, бүхэ бүдөөр хэһэн һалхитуулгын түхеэрэлгэ: шлангнууд, коллекторнууд гэхэ мэтэ бэхилэгдэдэг. Һалхитуулдаг костюм хоёр эболочконуудһаа хэгдэжэ болохо. Энэ ушарта шлангнууд байдаггүй.

Һалхитуулдаг костюмтай хамта дулаа баридаг костюм олон ушарта хэрэглэгдэдэг. Дулаа баридаг костюмай дотороо һалхитуулдаг түхеэрэлгэ шэдэжэ болохо юм. Дулаа баридаг костюм хадаа ноохоор, поролоноор ба синтетикын утаһаар хэһэн амнараа комбинезон байжа болохо. Үгышье һаа, рыцарьнуудай хуяг дуулга мэтэ скафандрай гадар талатаа нэгэн бүхэли байжа болохо юм. Энэ гадар таланнь хии табидаггүй, утаһан ооһор болон лентэнүүдһээ бүридэһэн бата бэхи арматтан байдаг, түргэн хүдэлсэтэй байхын тулада эндэ олон тоото шарниирнууд бии. Скафандрай гадар талыень бүтээхын тулада дакрон түхэлэй бүдүүд, хабтайлгаһан нимгэн резинэ гү, али резинэдэһэн бүд, термопластическа дабирхан хэрэглэгдэдэг.

Тиигээд лэ скафандрай гадар талада шлем бэхилэгдэдэг. Һүүлээрнь — гадар хубсаһа хунар. Энэнь юуб гэхэдэ, скафандрые юрэл зүндөө болохо гэмтэлгэһээ хамгаалха шаардаггүй шэл шэнги һэбэрдэһэтэ бүдөөр хэгдэһэн хүнгэн комбинезон болоно. Эсэсэй эсэстэ, гутал, арһан бээлэй хэрэгтэй болохо — ниигээд лэ аян замда мордоходо болоно даа.

Космонавт ниидэлгэдэ бэлэн. Тэрэнэй гэнхэдэлынь нэгэ бага хубилаа, бэень хүлтэ бүхыд гэнхэй. Ябаха бэшье, дала мүр дээрэ 10 — 12 килограмм үргэлжэ ябаһ ха юм. Теэд хайшан гэхэбши! Аян замда гараһан туристые бидэ ойлгонобди, түйлай томо рюкзак доро нахиншаһан тэрэниие хайшаладагаа мэдэрнэбди. Теэд замбуулинай дайдаар ниидэлгэмнай — туристын аян замаар яншалга бэшэ ха юм даа.

Алексей ГОРОХОВ,
АПН-эй тусхай корр

Куйбышевскэ авиационно завод — городой түрүү предприяти юм. Самолет бүтээгшэд үйлэдбэриин өө технологи нарижуулан һайжаруулха ехэ хүдэлмэри хэжэ байдаг. Эрхим шанартай продукци гаргахын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө мүрысөөн бүхы цехүүдтэнь үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Заводой бүтээдэг «ТУ-154» түхэлэй реактивна самолёдууд нии дэлгын эрхим шанараараа мэдээжэ болонхой. Автоматикын, электроникын, шэб шэнэ түхеэрэлгын ашаар эдэ самолёдууд орёо хүндэ уларилда һаадгүйгөөр ниидэдэг байна. Иимэ жэгүүртэ онгосонууд манай ороной, олохон социалис гүрэнүүдэй агаарай замаар ниидэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой хабсаралгын цех харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

1976 ОН. ДЕКАБРЬ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДА УНШАГТЫ:

- Замбуулинаар аяншалагшадай хубсаһан ямар байдаг бэ?
- *Эм домдо ородог ургамалнууд.*
- Ленинградай эрдэмтэдэй шэнэ туйлалта.
- Хубсаһа угаадаг шэнэ машина.

Москвагай медицинын стоматологическа институдай нюдэнэй үбшэ шэнжэлхэ кафедрын дэргэдэ лаборатори нээгдээ, профессор С. Н. Федоровой хүтэлбэри доро нюдэнэй хүндэ үбшэнүүдые эмшэлгын шэнэ арга методууд хэрэглэгдэнэ. Муудаһан, һохор нюдэтэй хүн операци хэһэнэй һүүлээр эдэгэжэ, нюдэнэй шэлгүйгөөр ном уншадаг, бэшэг бэшэдэг болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ээлжээтэ операциин үеэр профессор С. Н. Федоров (зүүн таладань), ассистент В. Д. Захаров гэгшэд харуулагдана. Баруун таладань — фотограф Н. И. Кононев.

ТАСС-ай фотохронико.

ОЙ ТАЙГА... ЭМШЭЛНЭ

ХАБАРОВСК. Энэ жэлдэ еуглуулагдаһан элеутерококкой үндэһэнүүдһээ түрүүшын арбан тонно продукци Хабаровскын химико-фармацевтическэ завод бүйлүүлан гаргаба. Мүнөө жэлдэ тус предприяти 60 гаран тонно элүүржүүлхы эм дом үйлэдбэрилхэнь. Тэрээнһээ гадна, үнэтэй сэнтэй энэ продукциин зарим хубинь хүдөө ажахыда хэрэглэгдэхэ юм. Адууһа малай тэжээлдэ оруулагдаһан элеутерококкой жэлжэ нэмэлтэнүүд тэдэнэй шадал тамирыень һайжаруулдаг, үнеэдые улам һүтэй болгодог, шубуудай ашаг шэмые дээшэлүүлдэг.

Амар шадарай ой модые «тайгын аптекэ» гэжэ нэрлэхэ ёһооролл нэрлэдэг. Эм домдо ородог 500 шахуу ондо ондоо янзын үбһэ ногоон, бургааһан эндэ дайралдадаг. Женьшень, маньчжур арали, заманиха гэхэ мэтэ «ногоон эмшэлэгшэд» эндэ ургадаг.

(ТАСС-ай корр.).

СКЛАД-ЭТАЖЕРКЭ

РЯЗАНЬ. Эндэхи эрдэмтэд ядохимикадуудые зөөхэ ба хадагалха шэнэ, түрүү технологи дурадхаһан байна.

Складынь түйлай ехэ этажеркэ шэнгеэр досоо талаһаа харагдадаг. Тиимэ тагууд дээрэ нэгэн доро таба мянган тонно ашаа хадагалжа болохо.

Ядохимикадуудые вагонуудһаа буулгаха, складта оруулха ба поли дээрэ тэдэниие гаргаха бүхы хүдэлмэри оньһожоруулагданхай. Складтань электропогрузчигууд, ябталдаг кранууд бии. Таба мянган тонно материал хадагалдаг склад соо оройдоо гурбан хүдэлмэришэн хүдэлдэг. Оньһожоруулагдаһан шэнэ складай үшөө нэгэ онсо илгаань юуб гэхэдэ, тэрэнэй бүхы түхеэрэлгые типовой байра соо багтаажа болохо юм.

(ТАСС-ай корр.).

ГАЗАРАЙ ХҮДЭЛХЫЕ УРИДШАЛАН МЭДЭЖЭ БОЛОХО ГҮ?

— Газарай хүдэлжэ эхилхые уридшалан мэдэжэ һурабал, тэрэнэй ушаруулдаг һандаргахы ехэ хойшолонгуудые һэргылэн усадхажа шадаха байнабди, — гэжэ Таджигай ССР-эй Наукануудай академиин Газарай хүдэлхэдэ һандархагүй барилгын ба сейсмологиин институдай директор Сабит Негматуллаев хэлэнэ. — Газарай хаана хүдэлхэеэ байһые мэдэдэг болохо асуудалаар мүнөө эли бодо амжалта туйлагданхай.

Манай ороной газар дайдын 20 шахуу процентнь Газарай хүдэлэлгэдэ дайрагдадаг. Олон жэлэй турша соо хэгдэһэн геофизикын, геологиин баримтанууд Газарай хүдэлдэг районуудай карта зохёохо арга олгоо. Энэ карта хадаа Газар хаана, ямар хүсэтэйгөөр хүдэлхэб гэжэ тон зүбөөр харуулдаг юм. Иимэ карта ороноймнай түсэблэлгын, барилгын эмхинүүдтэ хүгэлбэрилхы документ болодог.

Газарай хүдэлдэг районуудай карта соохи мэдээсэл, баримтанууд заримдаа хүсэд бэшэ байдаг. Тиихэдэнь мэргэжэлтэд газарай хүрьһые байра дээрэнь шэнжэлдэг юм.

Жэшээлхэдэ, Таджигай ССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Сабит Негматуллаевай толгойлдог институдай хүдэлмэрилэгшэд Душанбе, Нурек ба Ленинабадые тиигэжэ шэнжэлһэн байна. Тэдэнэр промышленна предприятинуудые, гидроэлектростанцинуудые, уһанай томо сөөрэмүүдые бариха газар шэлэн олохо тушаа үндэһэ баримтатай дурадхалнуудые бэлдээ һэн.

Таджикистан ороноймнай эгээл ехээр газарай хүдэлдэг республика мүн. Республика дотор жэл бүри хоёр мянгаһаа үсөөн бэшэ дахин газар хүдэлдэг, тиихэдээ гол түбынь эндэ байдаг. Энэ республика Евразиин хоёр томо үргэлжэ ехэ хаданууддан бэлшэр дээрэ Гиндукуш Памир хоёрой хоорондо оршоно бшуу. Бүмбэрсэг дэлхэйн газар дээрэхи ямаршье хубида иимэ ушар үзэгдэдэггүй.

Мүнөө Таджикистанай сейсмологууд амжалтатайгаар хүдэлхын тулада али бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүдээр зэбсэгжэнхэй. Тэдээндэ автомат епоной ай хабтар нарин нягта сейсмостанцинууд һаа эхилээд, ЭВМ хүрэтэр хуу бии. Газарай хүдэлхые уридшалан мэдэхын тулада Таджигай эрдэмтэд газарай яахадаа хүдэлдэгые, тэрэнэй физическэ угудхые ойлгожо абаха гэжэ оролдоно. Газар ехэнхидээ нэгэ хэдыхэн секунда соо хүдэлдэг, харин тэрэнэй урда тээ Газар доро болодог бэлэдхэл хэдэн долоон хоног соо, үнгэржэ ерэхэдээ, һарануud соо үргэлжэлдэг гээшэ.

Тус институдта газарай аалин намдуу хүдэлэсые — газарай нюруугай хэлтылгые ба түхэлөө хубилалые шэнжэлдэг бүлэг байгуулагданхай. Иимэ хубилалтанууд тектоническа байдалһаа, наранай болон һарын татасын хүсэнһөө болодог.

Һүүлэй үедэ, илангаяа 1966 ондо Ташкентдэ Газарай хүдэлһэнэй һүүлээр хэгдэһэн шэнжэлгэ юу харуулааб гэхэдэ, газар дорбхи «уларилай» муудажа эхилһэн тухай термальна уһан соо бандаг радонон ехэ, бага бололгонь гэршэлдэг. Газарай шангаар хүдэлхэһөө, тухайлхада, һара урид радониинь бага болодог, харин газарай хүдэлхын нэгэ хэды часай урда тээ радониинь һөөргөө ехэ боложо эхилдэг. Мүнөө Таджикистанда үрэмдэгдэһэн минеральна уһанай гурбан нүхэнэй хойноһоо адаглажа байдаг. Эндэхи геохимическэ станцинууд зургаа болотороо олошорбо. Эдэ бүхы станцинууд газарай хүдэлсын талаар эгээл аюултай Гиссаро-Кокшаальска гүнзэгы ехээр гантан хахарһан газар зубшаад байгуулагдаа.

Сабит Негматуллаевай һанамжын ёһоор, газарай хүдэлхэеэ байһые һаяын сагта уридшалан мэдэдэг болохобди. Теэд энэ ушар газарай хүдэлсэһөө хамгаалха асуудалые хүсэдөөр шиидхэхэ гээшэ гү? Уридшалан тодоруулһан эгээл зүб ямаршье мэдэсэ городые абаржа шадахагүй ха. Хүнүүдые ондоо тээшэнь нүүлгэн абаашажа болохо, зүгөөр материальна баялигууд байһан байрадаа үлэшэхэ бшуу. Ушар нимэһээ газарай хүдэлхэдэ эбдэрхэгүй барилга хэхэ гээшэ Сабит Негматуллаевай хүтэлбэрилдэг институдай хүдэлмэриин үшөө нэгэ шухала шэглэлынь болоно.

Томо шулуу адхажа баридаг үндэр хаалтанудай газарай хүдэлхэдэ хэр зэргэ бүхэ бэхи байһыень шалгаха, ухаалан зохёохо гээшэ институдай хэдэг хүдэлмэридэ онсо һуури эзэлнэ. Дэлхэй дээрэхи эгээл үндэр (317 метр) Нурекскэ хаалта туршагдаһан байна. Тиигээд тэрэниие үшөө бүхэлхэ тушаа эрдэмтэд дурадхалнуудые үгөө һэн.

Юрий ХРЕНОВ.
(АПН).

ДАБҺАН... ОРДОН

ДУШАНБЕ. Энэ ордон хэдэн зуугаад жэлдэ оршоно. Байгаали тэрэниие байгуулхын тулада юрэ бусын барилгын материал... эдеэнэй дабһа хэрэглэһэн байха юм.

Ордоной ялагар тологор залнууд Ходжа Мумин гэжэ дабһата хадын досоо таладань нюугданхай. Энэ хада Таджикистанай Кулябска областьдо оршодог, холоһоо тобонсо харагдажа байдаг. Дабһанай айхабтар зузаан хэбтэшые хэдэн зуун жэлдэ мүлиһэн булагай уһанай урасхалнууд энэ хада соогуур зурагархан олон тоото хүндынүүдые түпхин гаргаа бшуу. Зүгөөр энэ хэбтэшын зузааниинь зарим газартаа 500 метр болодог.

Энэ дабһанай хэмжээниинь 3,6 миллиард тонноһоо бага бэшэ гэжэ багсаан тоологдонхой.

Л. ЧИГРИН.

«КИРГИЗИЯ-4»

ФРУНЗЕ. Электровакуумна машина бүтээдэг туршалгын заводой конвейерһээ хубсаха угаадаг «Киргизия 4» гэжэ түрүүшын машина гараба. Тус агрегат хоёр ондоо янзаар хүдэлдэг юм. Тиигэжэ элдэб янзын бүдүүдые тааруулжа угаадаг байна. Жэлэй дүүрэтэр иимэ таба мянга гаран машина худалдаа наймаанда гаргагдахаар хараалагдана.

(ТАСС).

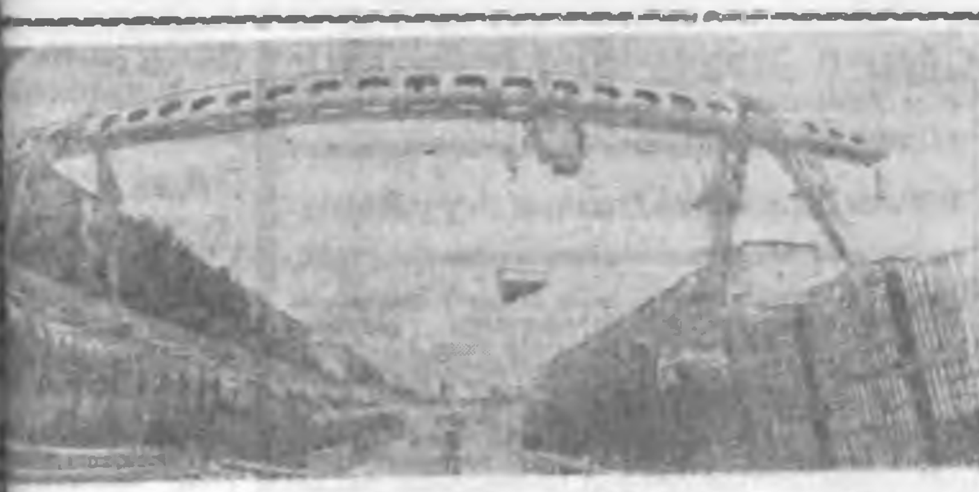

Бакугай хүн зоной гурбанай нэгэ хуби шахуунь аятай зохид иимэ транспортые үдэр бүри хэрэглэдэг. Газар доогуур зурыһан харгы ажаһуудаг газарһаань хүнүүдые хэдыхэн минута соо ажалдань эбаашадаг. Мүнөө энэ харгы дээрэ 11 станци бии. Һаяын жэлнүүдтэ метрогой утань нилээд ехэ болохо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бакугай метрогой «Микрорайон» гэжэ нэрэтэй станциин барилга харуулагдана.

...РНА ЭЛШЭ ГЭРЭЛЭЙ ТУҺАЛАМЖААР

...ССЭ. Нюдэнэй үбшэнгүүдые эмшэдэг академик Филатовай нэрэмжэтэ Одессын эрдэм-шэнжэлгын ...удай эрдэмтэд лазерна офтальмокоагуляторай ти...хаар дүрбэн мянгадахи операцияа хэбэ. Тон хүшэр үбшэнүүдые — нюдэн соохи холо саана гэрэл бэ... ара талынь дабхаряаталгые эмшэлхын тула оф...могууд (нюдэ аргалагшад) «ОК-2Н» гэжэ неоди... квантова генератор анха түрүүшынхеэ хэрэглэбэ. ...ва болон аргоново гуримаар хүдэлдэг элшэ ...орходоо энэ генератор нюдэнэй үбшэндэ дайраг... газарта бүри мэргэнээр нүлөөлдэг байба. Энэ эл...рэл нюдые огто гэмтээнгүйгөөр холо досоошо ... дабхаряатаһан газарыень «шэрээжэрхидэг» юм.

Айхабтар шанга хүсэтэй элшэ гэрэл сасидаг неоди...р гээшэмнай манай орон дотор бүтээгдэдэг ...мокоагуляторнуудай шэнэ «бүлэ» бии болгобо. Тэдэниие физигүүдтэй хамта Одессын офтальмо... ухаалан зохёогоо гээд тус институдай дирек... СССР-эй АМН-эй академик, Социалис Ажалай Ге... А. Пучковская ТАСС-ай корреспондентдэ харюу...

...ицинын онсо өөрсэ иимэ лазерна аппарадууд ...хирургическа инструментнүүдээр хүрэхын аргагүй ...нюдэн соо бии болоһон бишыхан хорон хабдарые, ...нюдэнэй гэрэл мэдэрдэг ара талын арбаад шахуу ...ондоо янзын дабхаряануудые амжалтатайгаар ...хэ арга олгоһон байна. Харин эмшэлгын ондоо ...арганудай ашаг үрэ багатай байхадань, нюдэнэй ... һэргээхэ онол арга физическэ методүүдэй ашаар ...ло гээшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Хади-11-Э» гэжэ уралдаанай автомобиль харуулагдана. Тэрэниие Харьковай авто харгын институдай студентнүүд ухаалан зохёогоо.

ТАСС-ай фотохронико.

ХАРГЫШАДТА

Шоссе гү, али аэродром дээрэхи хушалтын хахаран гантаһан хахад километр газарые энэ шэнэ машина оройдоол час хахад соо битумээр шудхан бүтүүлдэг юм. Харгы заһагшадта зорюулан, нүхэнүүдые бүтүүлдэг «Т-225» гэжэ машина бүтээгдэдэг. Тус агрегат ехэ орёо бэшэ: өөрөө ябадаг шасси дээрэ 600 литр битум багтааха котёл, гантаһан нүхэнүүдые шудхаха хэрэгсэлнүүд, компрессор ба хоёр форсунка тодхогдонхой.

Эдэ бүхы түхеэрэлгэнүүд олоор гаргагдадаг, тэдэниие тодхохын ба задалхын тулада хоёр гурбан час хэрэгтэй болодог. Энээнэй ашаар хэрэгтэй болоһон үедэнь шассинь ондоо хүдэлмэри хэхын тулада түргөөр тааруулжа болохо юм. Өөрөө ябадаг «Дорожник» гэжэ машина юрэын техникэдэ ороходоо һураггүй ашаг үрэтэй, тэрэниие зургаан бэшэ, харин хоёрхон хүн хүдэлгэдэг. Шэнэ машина ашаглахада, харгы заһабарилгын хүдэлмэриин үнэ сэн хорин табан процентээр доошолно.

(ТАСС).

ГЭРНҮҮДЭЙ УГАЛЗАНУУД

ИЖЕВСК. Зураглан шэмэглэһэн «үргөө» мэтэ, Ижевскын зүүн зүгтэхи хубида элдэб һайхан угалзануудаар гоёогдоһон шэнэ гэрнүүд бодхоогдонхой. Удмуртиин ниислэл хотодохи гэр барилгын комбинадта тобойлгомол угалзануудтай гоёолтын панельнүүдые бүтээдэг лини ашаглалгада үгтөө. Үргэн ехэ, гоё һайхан детальнууд шэнэ микрорайоной байрын гэрнүүдэй, һургуулинуудай, хүүгэдэй эмхи зургаануудай нюур талые шэнэ ёһоор шэмэглээ.

Тус хотын хуушанай кварталнуудташье, шуяа шэмэгүй нэгэ дабхар гэрнүүдтэй гудамжануудташье гоё һайханаар һиилэһэн һиилүүрнүүдые, сонхын налишнигуудай, гэрэй хушалтын хубээнүүдэй янза бүриин угалзануудые хаража болохо юм. Мүнөөнэй барилгашад эгээл эндэһээ уран шэмэглэлэй зүйлнүүдые һамбаашалан хэрэглээ бшуу. Эндэхи уран зураашад үндэһэн зүйлэй зарим угалза, шэмэглэлнүүдые хотын олон дабхар байшангуудай нюур талада хэрэглэһэн байна.

Ю. КЕДРОВ

Соёл культурын һонин

Уулзалганууд

«БАЙГАЛ» АЯНШАЛНА

Захааминай аймагта «Байгал» гэжэ дуу, хатарай гүрэнэй ансамбль наада табижа дүүргэбэ. Ансамблиин артистнар Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай, мүн аймагай совхозуудай хүдэлмэришэдтэй уулзаһан байна. «Байгал» ансамблиин концерт ехэ амжалтатайгаар эндэ үнгэрөө.

Мүнөө үедэ артистнар Зэдын аймагта ерэнхэй. Эндэ айлшалһанай удаа тэдэнэр Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудаар аяншалха юм.

Д-Д. ГАРМАЕВ.

Улаан булан

МАЛШАДТА ТУҺАЛАА

Саяан уулын хормойн Хандагай-Үбэр гэжэ газарта Туранай совхозой малшад үбэлжэдэг юм. Тэндэһээ совхозой түбэй клуб ошохо гээшэнь холошог, теэд малшадта тухашье олдохогүй бшуу даа. Энэ гүүртэдэ ажалладаг зоной амарха улаан булан бэлдэгдэбэ. Хооһон гэр заһабарилаад, пеэшэн табяад, шэмэглэн гоёогоод, хүнэйшье ороходо таатай, сэдьхэлдэ һаруул байра түхеэрэгдээ. Бүхы энэ түхеэрэлгые Нилова пустынь курортын хүдэлмэрилэгшэд хэһэн байна. Малшадта бэлэг болгон, тэдэнэр телевизор радиоло хоёрые тодхоод, улаан булангые мебелеэр хангаа

Энэ туһаламжадань совхозой малшад угаа баяртай.

Л. ТАПХАЕВ.

Түнхэнэй аймаг.

Эдиршүүл

ПИОНЕРНҮҮДЭЙ СУГЛААН

Нарһатын соёлой байшан соо аймагай эрхим һурагшадай 1-дэхи сбор нээгдэбэ. Энэ сборто пионерэй хүдэлмэридэ эгээл эдэбхитэй, эрхим һуралсалай ба ажалай мүрысөөндэ илагшад хабаадаба. Эдэмнай Нарһатын, Гүүндын. Иисэнгын. Үльдэргын. Эгэтын-Адагай. Мужыхын дунда ба Гондын, Эгэтын найман жэлэй һургуулинуудай һурагшад болоно.

Ярууны пионернүүд өөһэдынгөө һуралсал ба хэжэ байһан ажал тухайгаа аха нүхэдтөө рапорт үгэнэ, Удаалуулан «Ленинэй, Октябриин замаар ябанабди» гэһэн элидхэл аймагай пионернүүдэй байшангай методист Т. О. Урбаева хэбэ Тэрэ аймагай һургуулинуудай амжалтануд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Өөһэдынгөө хүдэлмэри тухай Комсомольскын дунда һургуулиин пионервожата Эржэна Санжиева. пионернүүд Миша Покацкий. Лида Балданова, Лена Шурыгина, Нина Мулина гэгшэд сборто суглараган шадта хөөрэһэн байха юм.

В БАЙБОРОДИН.

Уран хатар

ЦЫДЕН БАДМАЕВ ХАТАРНА

Буряадай АССР-эй арадай артист, залуушуулай ба студентнэрэй бүхэдэлхэйн Берлиндэхи фестивалиин лауреат Цыден Бадмаевые манай республика дотор танихагүй хүниие олохогүйг. Цыден Бадмаев гансал Буряад орондоо мэдээжэ байхаһаа гадна, үргэн дэлгэр совет орон соогуураа, хилын саагуур суурхадаг. Буряад оронойнгоо хатар наадантай танилсуулжа, Цыден Бадмаевай аяншалһан зарим тэды оронуудые тоолобол, Болгари, Германиин Демократическа Республика, Венгри, Монгол, Хитад, Инди, Бангладеш, Непал, Таиланд, Малайзи, Сингапур, Лаос, Судан, Эфиопи, Сомали, Руанда, Кени, Уганда, Замби, Танзани болоно.

Цыден Бадмаев Буряадай балетнэ искусствын үндэһэ һуури табилсаһан эгээл түрүүшын буряад хатаршадай нэгэн юм. Ленинэй орденто оперо, баледэй театрта табигдаһан балетнэ зүжэг бүхэндэ хатарһан, гол партинуудые гүйсэдхэһэн байна.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада Цыден Бадмаев «Дэлхэйн арадуудай хатар» гэһэн хоёр программатай концерт бэлдэжэ, тэдэнээ олон тоото харагшадта харуулжа, баяр баясхаланда хүртэдэг юм.

Цыден Бадмаевай концерт хаража һуухадаа, хаана холын орон нютагуудаар аяншалжа ябаһан мэтэ болохош. Юуб гэбэл, аргентин, фин, энэдхэг, кубын, африкан, монгол, грек, хальмаг, тува, хойто зүгэй арадуудай, буряад ба бусадшье арадуудай хатарнуудые Цыден Бадмаев шадамар бэрхээр хойно хойноһоонь гүйсэдхэдэг. Буряад арадаймнай хатаршан холын орон нютагуудаар гастрольдо ябахадаа, заабол шэнэ хатар харагшадтаа бэлэг болгон асардаг заншалтай Эгээл тиимэһээ Буряадай АССР-эй арадай артист Цыден Бадмаев республикынгаа аймаг, һууринуудай хүдэлмэришэд, таряашадта ходо доо айлшалжа байдаг юм. Һүүлэй үедэ Цыден Бадмаев Түнхэнэй. Хориин аймагуудай ажалшадай урда хатар наадаяа харуулаа һэн. Мүнөө Мухар-Шэбэрэй аймагай ажалшадта бэлиг шадабаряа харуулжа байна. «Хойто зүгэй домог» гэжэ хатар гүйсэдхэхэдөө, тэндэ ажаһуудаг хүн зоной ажал хэрэг. абари зан үнэншэмэ һайнаар харуулжа шадаа. Залуушуулай хатардаг «Летка енка» гэжэ финскэ хатар гүйсэдхэхэдөө, харагшадай халуун магтаалда хүртэнэ.

Цыден Бадмаевтай хамта наада харуулалсажа буряад арадай дуунуудые гүйсэдхэдэг дуушан Дарима Цыбикова. «Красноярскын хүбүүд» гэһэн вокально-инструментальна ансамбль ябалсана. Тус ансамблиие Красноярскын композитор Сергей Ржевский ударидана.

Республикынгаа ажалшадта хатар наадаяа харуулжа дүүргээд. буряад арадай суута хатаршан Яхад орон гастрольдо ошохо юм.

Д. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Ханын һонин

«ТУРШАЛГАНУУД»

Иимэ нэрэтэй ханын һонин Зүүн Сибириин соёлой институтда гаража эхилбэ. Тэрэ хадаа студентнэрэй зохёоһон, бэшэһэн юумэнүүдые толилхо үүргэтэй.

Уран гоёор шэмэглэһэн, залуу бэшэгшэдэй түрүүшын туршалгануудые толилһон ханын һонин студентнэрэй. багшанарай анхарал гансата татаба. Юуб гэхэдэ, прозо. поэзи. зүжэгэй, бусад жанрай зүйлнүүдһээ гадна «манай хөөрэлдөөн», «репортаж» гэхэ мэтын ниитэ гаршаг доро материалнууд үгтөө юм. «Туршалгануудай» зорилго ямар бэ гэхэдэ, соёлой ерээдүйн хүдэлмэрилэгшэдэй бэшэхэ эрмэлзэлые дэмжэхэ, һургаха байна.

«Туршалганууд» хадаа 4-дэхи курсын студентка Татьяна Титова, 2-дохи курсада һурадаг Андрей Овчинников, Игорь Макальский, Михаил Гомбожабон гэгшэдэй үүсхэлээр мүндэлөө. Сценическэ уншалга заадаг багша Л Н. Ильина туһалһан байна.

Д. ДЫМЧИКОВ.
студент.

Уран шүлэг

ПОЭДТЭ ЗОРЮУЛАГДАБА...

Поэт Г. Г. Чимитов Мухар-Шэбэрэй аймагта түрэһэн, далижаһан намтартай. Тинмэһээ Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулида тэрэнэй зохёохы ажал ябуулгада зорюулагдаһан үдэшэ һаяхан үнгэргэгдэбэ. «Талын наран» гэжэ гоёор нэрлэгдэһэн кружогто хабаададаг буряад хэлэ, литературада дуратайшуул энэ үдэшэ үнгэргэхэ тухай үүсхэл гаргаһан байгаа.

Поэдэй намтар, зохёохы ажал ябуулга тухай һонирхолтой элидхэл хэгдээ, удаань кружогой гэшүүд сугларагшадта концерт харуулба. Концертынь репертуарай ехэнхи хубиие Г. Г. Чимитовэй шүлэг, баснинууд эзэлһэн байна. Тэрэнэй бэшэһэн үгэ дээрэ найруулагдаһан дуунуудшье зэдэлээ. Үдэшын эсэстэ кружогой гэшүүд Х. Намсараевай «Тайшаагай ташуур» гэжэ пьесэһээ багахан хэһэг шадамар бэрхээр наадажа, сугларагшадай нэрьемэ альга ташалгада хүртөө.

«Талын наран» гэһэн кружогой ажал хүдэлмэри тухай богонихоноор хэлэлтэй. Хэдэн жэлэй саана эмхидхэгдэһэн кружогто эдир хүбүүд, басагад ябажа, түрэл буряад хэлэ, литературатайгаа тон дүтөөр танилсаха аргатай болоһон байна. Кружогой хүдэлмэриие олон жэлэй туршада тус һургуулиин үнинэй багша Б. Ш. Цыдыпцыренова хүтэлбэрилһэн байна. Мүнөө залуу багша Е. Д. Нимаева шадамараар ударидана

Д. ГАРМАЕВ.

Фото-зураг

ОБЪЕКТИВ СОО—БУРЯАД ОРОН

Жаран зургаан фото-зураг буулгаха дуратайшуулай 600 гаран бүтээлнүүдһээ 48 авторай табан зуугаад буулгабаринууд шэлэгдэжэ, Ц Сампиловай нэрэмжэтэ музейдэ эмхидхэгдэһэн республиканска выставкэдэ табигдаба. Ахын. Түнхэнэй, Зэдын, Сэлэнгын, Хэжэнгын аймагуудай һайн дуранай фотографууд. мүн Улаан Үдын, БАМ шадархи тосхонуудай авторнууд элдэб янзын удхатай фото-зурагуудые дурадхаһан байна. Авторнууд хэд бэ гэхэдэ, хүдэлмэришэд. таряашад, һурагшад студентнэр, артистнар болон бусад мэргэжэлтэд болоно.

Ю ЗЯБЛИЦЕВ

Цирк

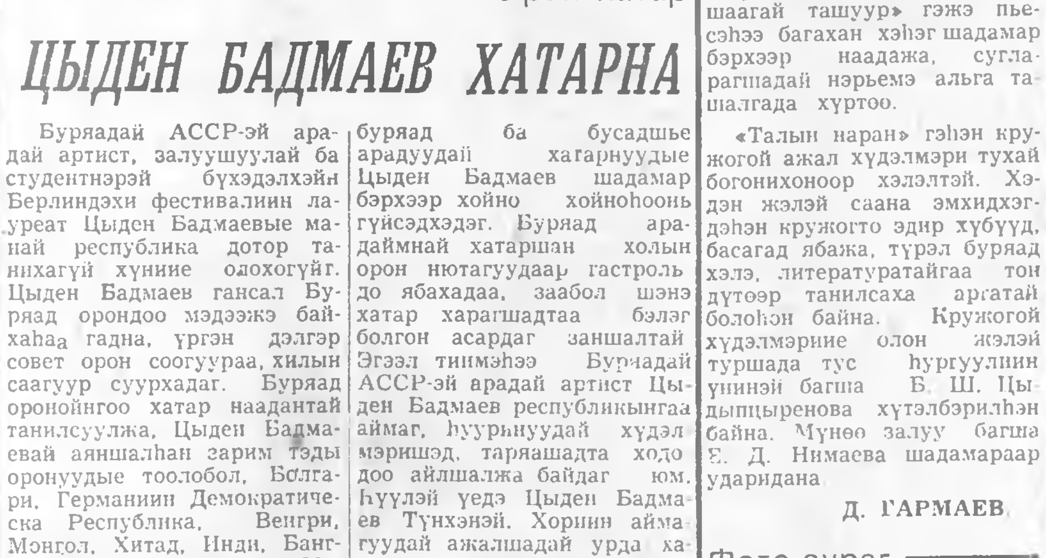

Советскэ Союз дотор эгээл хуушан[illegible] циркнүүдэй нэгэн болохо Москвагай цирк 96-дахи сезоноо «Аренэ дээрэ москвагайхид» гэһэн программаар нээгээ. Эндэ үниниэй мэдээжэшье, мүн залуушье артистнар хабаадаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дрессировщица Ольга Бегбуди ба Зита гэжэ эмэ заан.

ТАСС-ай фотохронико.

СССР-эй спортын мастер И А. Анненков түрүүтэй санашад һорилго хэжэ байна.

П. БУРМАКИНАЙ

КОНЬКИ

ЕЛҮҮР ДЭЭРЭ ШЭНХИНЭЭТЭЙ

«Улаан-Үдын залуу наһатан» гэжэ шанда хүртэхын түлөө конькигаар урилдаалгын мүрысөөн Улаан-Үдын авиационно заводой стадионой елүүр дээрэ үнгэргэгдөө.

Сагай уларилай таарамжагүй, саһанай бударан орожо байгаашье һаань, 15 хүбүүн эдиршүүлэй спортивна разрядай нормо дүүргэһэн, 35 хүн разрядаа баталһан байха юм. Наһанай зургаан бүлэгөөр мүрысөөн үнгэргэгдөө.

Оройдоол 10—12 наһанай басагад түрүүлэн елүүр дээрэ гаража, 400 метртэ урилдаба. «Буревестник» бүлгэмэй конькишан О. Ахметзянова энэ зайе 52.3 секунда соо гаталжа, О. Глущенкые (ЛВРЗ-гэй спортын клуб) 0.4 секундаар ахиһан байха юм. Энэ клубһаа В. Карпенко гурбадахи һуури эзэлбэ.

Эды наһанай хүбүүд соо-һоо «Забайкалец» гэжэ спортын клубай түлөөлэгшэ Паша Лукьянов онсо шалгараа — 44.4 секунда. Пионер хүбүүн А. Александров (ЛВРЗ) 3.2 секундаар тэрээнһээ гартаһан байна.

13—14 наһатай басагад 400 метртэ мүрысөө. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой конькишан басагад Оля Кащеева, Таня Гнеушева гэгшэд илаа

Хүбүүд 500 метртэ урилдаба. А. Петровский («Буревестник») энэ зайда 54.2 секунда саг харуулжа, нэгэдэхи һуури эзэлһэн байха юм.

Бага наһанай эдиршүүл 800 метртэ урилдахадаа, «Забайкалецай» түлөөлэгшэд В. Чернышева. Н. Хакимов эрхимлэбэ.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой спортсменүүд Л. Агафонова. С. Турчанинов дундуур наһанай эдиршүүлэй бүлэгтэ 1.200 метртэ мүрысэхэдөө, тус тустаа 2.18,7 болон 2.03,9 минута саг харуулжа, илаһан байна.

Аха наһанай эдиршүүлэй дундаһаа С. Тебенько, Г. Дунаева (хоюулаа «Буревестник»), А. Штольвин (ЛВРЗ). эхэнэрнүүд, эрэшүүл сооһоо О. Александрова (ЛВРЗ), С. Муратов («Буревестник») нэгэдэхи һууринуудта гараа.

Физкультура болон спортын городской комитедэй «Улаан-Үдын залуу наһатан» гэжэ шангууд, дипломууд илагшадта барюулагдаһан байха юм.

Б-М. ЖИГЖИТОВ

ХАХАД ОЧКО ДУТАБА

Эрхүүгэй областиин Усолье-Сибирское хотодо Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа нааданай удаадахи — юһэдэхи, арбадахи, арбан нэгэдэхи уулзалганууд болобо. Манай Баир Митыпов жээрэбэй ёһоор энэ үдэр Омскһоо ерэһэн спортын мастер Беловтой наадаба. Эндэ Баир яаруу түргөөр добтолжо ябаһаар, нэгэ тэмээгээ алдажа, саашадаа тулюур байдалда орожо, шүүгдэһэн байгаа. Мүн Михаил Леонов Сахалинай Кан гэгшэдэ шүүгдэһэн, Залкинд Магаданай Воронцовичые шүүһэн байна.

Арбадахи нааданда манай шатаршад Залкинд Митыпов

Хилын саанаһаа
радио · телефон · телеграф

НЬЮ-ЙОРК

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ тухай США-гай газетэнүүд бэшэнэ

ТАСС

Американ-совет худалдаа наймаанай-экономическа Соведэй дүрбэдэхи заседаниин Москвада үнгэргэгдэжэ байһантай дашарамдуулан, Кремль соо эмхидхэгдэһэн обед дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэдэ американ хэблэл анхаралаа ехээр хандуулна.

Совет-американ худалдаа наймаанай асуудал тухай Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые «Нью-Йорк таймс» газетэ дэлгэрэнгыгээр толилбо. Хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай-экономическа харилсаае хүгжөөлгэдэ США-гай конгрессэй зүгһөө хашалта харшалалтын хэгдэһэнһээ боложо, имагтал һүүлэй хоёр жэл соо американ фирмэнүүд 1.5—2 миллиард долларой хэмжээнэй захилнуудые Советскэ Союзда хэхэ байһанаа алдаа гэжэ газетэ һануулна. «Хэрбээ США-гай хашалта харшалалта хэһэн политикаяа болиюулаагүй һаань, худалдаа наймаанда политическэ эрхэ байдал табигдажа, Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи худалдаа наймаанай хүгжэлтэдэ хойшо татагдаха байна гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэ Л. И. Брежнев мэдүүлээ». — гэжэ «Нью-Йорк дейли ньюс» газетэ бэшэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Бүхы оронуудай аша туһада

ТАСС

Ядерна буу зэбсэгүүдые туршалгые бүгэдэ ниитээрээ бүрин хүсэдөөр хорихо договор баталха тухай Советскэ Союзай оруулһан тогтоолой проектые ООН-ой Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи комитет һайшаагаа. Чехословакиин делегаци Советскэ Союзтай хамта тэрэнэй автор болоолсоһон байна.

Ядерна буу зэбсэгүүдые хаанашье, али бүхы аргаар туршалгые дары болиюулалга ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо, уласхоорондын шахардуу байдал саашадань һулааруулха арга олгохо байна гэжэ тогтоол соо тэмдэглэнэ.

Ядерна буу зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ бүрин хүсэдөөр хорихо договор баталха тухай хөөрэлдөөнүүдые иимэ зэбсэг хэрэгсэлгүй гүрэнүүдэй хабаадалгатайгаар шадаал һаа, дары түргөөр үнгэргэхыень ядерна буу зэбсэгтэй бүхы гүрэнүүд энэ документ соо уряалагдана.

«Ядерна буу зэбсэгүүдые туршалгые бүгэдэ ниитээрээ бүрин хүсэдөөр хорихо договор баталха тухай» асуудалые XXXII сессиин зүблэхэ зүйлдэ табихыень ООН-ой Генеральна Ассамблейдэ дурадхагдаа.

ГАВАНА

КУБЫН КОМПАРТИИН ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Кубын Компартиин ЦК-гай пленум эндэ болобо. Арадай засагай Национальна ассамблейе байгуулгатай дашарамдуулан, хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые тэрээндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсээ.

Пленум Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Хуан Альмейду Боскее — Кубын Компартиина хиналтын национальна комитедэй түрүүлэгшээр, Кубын Компартиин ЦК-гай гэшүүн Омар Исер Мохедуе тэрэнэй орлогшоор һунгаба.

Пленум Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Хосе Рамон Мачадо Вентурые ЦК-гай секретариадай гэшүүнээр мүн лэ һунгаа.

СТОКГОЛЬМ

Стокгольмдо пресс-конференци болобо

ТАСС

Европодо аюулгүй байдал хангаха, харилсаа холбоо тогтоохо зүблөөн, мүн буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха талаар мүнөө үедэ үнгэргэгдэжэ байһан хөөрэлдөөнүүд ехэ удхашанартай гэжэ Швециин гадаадын хэрэгүүдэй эхэнэр министр Карин Седер тэмдэглээ. Эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, иимэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөгүй һаа, дэлхэй дээрэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга бүри һүжэрхэ байгаа гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй Бухарестдэ болоһон зүблөөнэй документнүүдтэй танилсааб гэжэ гадаадын хэрэгүүдэй министр хэлээ. Нэгэ нэгэндээ эсэргүүгээр ядерна зэбсэг хэрэглэхэгүй гэһэн уялга абахые Европодо аюулгүй байдал хангаха, харилсаа холбоо тогтоохо зүблөөнэй Түгэсхэлэй актда гар табиһан бүхы гүрэнүүдтэ Политическэ зүбшэлэлгын комитет дурадхаһан байна гэжэ К. Седер тогтон хэлэбэ. «Энэ дурадхалтай дашарамдуулан, манай орон ядерна буу зэбсэгүүдые хэрэглэхэгүй, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха гэһэн дурадхалнуудые дэмжэнэ гэжэ министр тэмдэглээ.

ВАШИНГТОН

Булигдаһанайнгаа һүүлээр

ТАСС

Ноябрьда болоһон һунгалтын үедэ булигдаһанайнгаа һүүлээр республиканска партиин хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай түрүүшын ехэ зүблөөн штадуудай губернаторнууд — республиканецуудай конференци эндэ болобо. Мүнөө 50 штадай оройдоол 12 тонь энэ партиин түлөөлэгшэд губернаторнууд юм.

Энэ булигдаһанай түлөө гаргуу хархис бүлэглэл гэдэг парти харюусаха ёһотой. Юундэб гэхэдэ, һунгуулиин кампаниин үедэ тус парти дотоодын ба гадаадын политикын талаар хархис хараа бодол баримталһан байна гэжэ Орегон штадай губернатор байһан Т. Маккол конференци дээрэ тэмдэглээ. Шахардуу байдал һулааруулгые буруушаажа байһанаа, СССР тушаа «эрид хараа шэглэл» баримталха, «хүсэ хэрэглэхэ» гэһэн политика бэелүүлхэ хүсэлэнтэй байһанаа энэ бүлэглэлэй түлөөлэгшэд хороор хашхаралдаа һэн.

Энэ конференци партиин хүтэлбэриие һайжаруулхын түлөө тэмсэл боложо үнгэрбэ. Президент Дж. Форд конференцидэ хабаадагшадые Сагаан байшан соо угтан абахадаа, саашадаа партида «тон эдэбхитэй үүргэ» дүүргэхэ хүсэлэнтэйб гэжэ мэдээсээ.

БЕЙРУТ

Ливандахи байдал гуримшуулагдана

ТАСС

Бейрут болон Ливанай бусад районуудтахи байдал амжалтатайгаар гуримшуулагдажа байна. Ороной бүхы дэбисхэр дээрэ аюулгүй байдал хангагдажа байнхай.

Ливандахи хёмороото талануудһаа ехэ буу зэбсэгүүдыень абаха, шэнэ правительство эмхидхэн бүридүүлхэ гээшэ амгалан байдал хангаха түсэбые дүүргэлгын ээлжээтэ шата болоно гэжэ мэдээсэгдээ һэн. Эдэ асуудалнуудаар Ливанай политическэ ажал ябуулагшадай, амгалан байдал хангаха зорилготой Араб оронуудай хоорондохи хүсэнүүдэй командованиин хоорондо хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ, зүбшэлэлгэнүүд хэгдэнэ.

Араб оронуудай хоорондын хүсэнүүдтэ ехэ буу зэбсэгүүдээ дамжуулан үгэхые Ливанай бүхы партинууд гол түлэб зүбшөөгөө гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Бэшүүрэй механизаторнуудай үүсхэл» — түрүү бэшэг «Социалис мүрысөөнэй ябаса» — суглуулбари. «Ярууны нуурнууд дээрэ» — Н. Артюнинай корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда. «БАМ: хүнүүд ба үйлэ хэрэгүүд» — суглуулбари. «Мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилгэ» — С. Бухаевай ба Д. Аюшеевэй статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Дүлэтэ большевик» — Н. Егуновой статья. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Соёл культурын һонин» — суглуулбари. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 9.00 — «Солдадуудай домоглол бэшэгүүд». Баримтата фильм. — «Если бы не саперы...». 10.00 — Искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 11.00 — Забһарлалга. 11.10 — «Ну, погоди!» — Мультфильмнүүдэй 5, 6, 7-дохи гаргалганууд. 11.45 — Фигурна халтиралгаар мүрысөөн. 12.30 — «Хүхюун нотохонууд». 12.45 — «Манай намтар» 1921-дэхи он. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — И. С. Бахай зохёолнуудһаа концерт. 14.35 — «Москва ба москвагайхид». 15.05 — «Солдадуудай домоглол бэшэгүүд» — баримтата фильм. 16.05 — Мори һорёоной спортын мүрысөөн. 16.45 — «Обычный месяц» — уран һайханай олон серитэй фильм. (1-дэхи сери). 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время».

Улаан-Үдэ 18.30 — «Совет Россин поэдүүд» (буряадаар). 18.55 — Телевизионно һонин. 19.15 — «Һалбаран хүгжэһэн социализмын демократи». Хөөрэлдөөн. 19.30 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

«Орбита». 19.45 — «Обычный месяц» (1-дэхи сери). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Манай намтар». 1921-дэхи он. 22.30 — Забһарлалга. 22.40 — «Тренер» — кинофильм. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.45 — Концерт. 20.15 — «Улаан-Үдэ» — хотын программа. 21.05 — «Рейс первый, рейс последний» — кинофильм.

«СУББОТЫН СПОРТЛОТОГОЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Субботын спортлотогой» но[illegible] 27-до үнгэргэгдэһэн 16-дахи ти[illegible] дүнгүүдые Спортивна лотерейн [illegible] управлени согсолбо.

1-дэхи тираж: табан номер [illegible] хүнүүд — 5.000 түхэриг (2 кар[illegible] дүрбэн номер таагшад — 292 [illegible] (1.124 карточка), гурбан номер [illegible] хүнүүд 6 түхэриг абаха (43.314 карточка);

2-дохи тираж: табан номер тааһан хүнүүд — 5[illegible] хэриг (3 карточка), дүрбэн номер таагшад — 430 [illegible] риг (705 карточка), гурбан номер тааһан хүнүүд [illegible] риг абаха байна (35.057 карточка).

«Субботын спортлотогой» 16-дахи тиражай ш[illegible] нүүд 1976 оной декабриин 7-һоо 1977 оной ян[illegible] 7 болотор түлэгдэхэ.

(ТАС[illegible]

Редактор Р. Б. ГАРМАЕ[illegible]

Манай адрес, телефонуу[illegible]

Индекс: 670000 г. Улан Удэ, ул. Ленина 35. Те[illegible] секретариат — 2 66 76 приемная — 2 54 93.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР